

KIRIES

SEPTEMBER

LETO 1938

ŠTEV. 9

»KRES«, GLASILO SLOVENSkih FANTOV, GLASILO ZVEZE FANTOVSKIH
ODSEKOV V LJUBLJANI. - Letnik IX. - Izhaja 1. vsakega meseca. - Izdaja
in tiska Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale (predstavnik A. Trontelj, Groblje,
p. Domžale). - Urejuje Fr. Jesenovec, - Ljubljana. - Za uredništvo odgovarja A.
Trontelj, Groblje, p. Domžale. - Rokopisi se pošiljajo na naslov: Uredništvo
Kresa, Ljubljana, Vodovodna 24. - Uprava: Misijonska tiskarna, Groblje, p.
Domžale. Čekovni rač.: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) štev. 15.730. - Na-
ročnina: letno din 20, pod skupnim ovitkom din 18.

Anže

Povest. - Norveški spisal Björnsterne
Björnson. - Poslovenil Ivan Čampa.

Peto poglavje. (Nadaljevanje)

Prišel je domov in dejal materi, naj bi v
Rovtah poiskala kakšnega pastirja; zakaj da
bo sam vzel poljedelstvo v roke. In to se je
tudi zgodilo; toda mati ga je venomer opo-
minjala, naj se ne žene preveč. Tačas mu je
pripravljala tudi take dobre jedi, da ga je
često kar sram polival; rekel pa ni nič.

Ukvarjal se je s pesmijo, v kateri naj bi
se ponavljale besede: »Čez visoke goré!«
Pa je ni mogel dokončati, predvsem radi tega
ne, ker je hotel vstaviti te besede v vsako
drugo vrstico, kasneje je to opustil.

Toda večina pesmi, ki jih je spesnil, je
postala znana in ljudem so ugajale; marsi-
kdo bi bil rad z njim govoril, zlasti zato, ker
se ga je spominjal še iz deške dobe. Toda
Anže se je bal vsakega, ki ga ni poznal, in
je o vsakem mislil le slabo, zlasti radi tega,
ker je verjel, da tudi drugi sodijo samo slabo
o njem.

Za vsako poljsko delo je najel srednje sta-
rega dninarja, Matevža Janezonovega, ki je
pri delu vedno pel, toda zmerom eno in isto
pesem. Ko je tako minulo nekaj mesecev, je
Anže mislil, da ga lahko vpraša, če ne zna
več pesmi. »Nak,« je odvrnil mož. Spet je
prešlo nekaj dni in ko je mož nekoč spet pel
svojo pesem, je vprašal Anže: »Pa kako to,
da si se naučil ravno to pesem?« - »I, pri-
merilo se je tako,« je dejal ta.

Anže je šel naravnost domov; tu je sedela
mati in jokala, česar že od očetove smrti ni
videl. Naredil se je, kot bi ne videl in šel
dalje proti vratom. Toda čutil je, da mati
otožno zre za njim in proti svoji volji se je
ustavil. - »Zakaj jokaš, mati?« - Njegove
besede so ostale nekaj trenutkov edini glas
v sobi, radi tega so ponovno odmevale v nje-
govih ušesih, tako da je čutil, da ni dovolj
nežno govoril. Radi tega je ponovno vprašal:
»Zakaj jokaš, mati?«

»Oh, sama ne vem;« toda pri tem je zajo-
kala še bolj. Dolgo je stal in nato na vso

moč, ki jo je mogel zbrati, zajecjal: »Mo-
raš radi nečesa.« Spet je bilo tiho. Čutil se
je zelo prizadetega, čeprav mu ni nič rekla
in se sam ni mogel spomniti nobenega greha.
»Samo prišlo mi je tako,« je končno dejala
mati. Po kratkem premoru je dostavila: »Saj
v bistvu sem vendar tako srečna,« in nato je
spet zajokala.

Anže je bežal ven in mikalo ga je proti
pečini. Sedel je tako, da je lahko gledal v
prepad pod seboj in ko je tako sedel, je še
sam izbruhnil v jok. »Če bi le vedel, zakaj
jokam,« je dejal Anže.

Njemu ravno nasproti pa je sedel ob novo
očiščenem lazcu Janezonov Matevž in pel svo-
jo pesem.

Poljančeva Minka, prijetno dekle
zlata ni imela, srebrá,
a židana ruta ji vendar bilá
je dražja kot zlate goré.

Ko mati prinesla jo je iz sejmá,
na njej ni okrasja biló,
a ker jo je mati prinesla, zató
zdaj sveti se bolj od zlatá.

In skrivala ruto je dvajset že let,
nikdar ni pokrila se ž njo.
»Ko venec poročni ovenčal me bo —
tedaj jo pokrijem, nič pred.«

In skrivala ruto je trideset let,
bilá ji preljud je zaklad.
»Pokrila jo prvič bom šele takrat,
ko šla bom nevesta med svet.«

In let je deset zdaj skrivala že,
ni zábila staršev nikdar.
»O ruta, nikoli pred božji oltar
ne bom šla, zdaj jasno mi je.«

In s srcem bolečin, z uvelo rokó
je k skrinji stopila tedaj,
a v strahu še sama ni vedela kaj:
od rute sledu ni biló.

AKTRES

GLASILO SLOVENSKIH FANTOV - 1938 - Št. 9

Rojstni dan Nj. Vel. kralja PETRA II.

Dne 6. septembra praznuje Nj. Vel. kralj Peter II. svoj rojstni dan. Dosegel je na ta dan polnih petnajst let. Še tri leta, pa bo stopil na jugoslovanski prestol kot naslednik svojega velikega deda, kralja Petra I. Osvoboditelja, in svojega velikega očeta, kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Prejel bo vladarsko žezlo iz rok prvega kraljevskega namestnika kneza Pavla in še drugih namestnikov gg. Stankovića in Perovića, ki jih je pokojni kralj določil, da vodijo kraljevske posle do polnoletnosti mladega kralja. Slovenski katoliški fantje, zbrani v Zvezi fantovskih odsekov, letos še prav posebno pristrčno čestitamo mlademu kralju za njegov rojstni dan, saj nas je prav v tem letu izredno visoko odlikoval, ko je prevzel najvišje pokroviteljstvo nad našo največjo letošnjo prireditvijo — nad mednarodnim mladinskim taborom v Ljubljani. Kakor smo se z izredno lepo uspelo prireditvijo izkazali vredne kraljevega pokroviteljstva, tako bomo tudi v bodoče zmerom gledali na to, da bomo vredni Njegovega zaupanja. Tri leta ga še ločijo od nastopa najtežje in najodgovornejše službe naši mladi Jugoslaviji. Vsa ta tri leta bomo zopet delali z vsemi svojimi močmi, da Mu bomo ob nastopu vlade mogli zopet

pokazati in dokazati svojo globoko vdanost in pripravljenost za vse žrtve Zanj in za domovino!

Bog Ga živi!

Zahvala slovenske mladine

Zveza fantovskih odsekov in Vodstvo dekliških krožkov v Ljubljani izrekata v imenu vsega svojega organiziranega članstva slovenske mladine najtoplejšo zahvalo vsem, ki so pripomogli, da je mednarodni mladinski tabor v Ljubljani lepo uspel.

V prvi vrsti smo dolžni najvdanejšo zahvalo visokemu pokrovitelju tabora Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, ki je zastopal visokega pokrovitelja, in Nj. Vis. kneginji Olgii, ki sta osebno počastila tabor.

Iskreno se zahvaljujemo tudi visokemu častnemu predsedstvu tabora, v katerega so blagovolili vstopiti gg. ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović, notranji minister dr. Anton Korošec, prometni minister dr. Mehmed Spaho, minister dr. Miha Krek, minister za vojsko in mornarico general Ljubomir Marič, minister za telesno vzgojo dr. Vekoslav Miletič, ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, škof ljubljanski dr. Gregorij Rožman, škof mariborski dr. Ivan J. Tomažič, župan tabornega mesta ter gostitelj dr. Juro Adlešič, češko-slovaški minister msgr. J. Šramek, podpredsednik češkega Orla g. Leiner in predsednik francoske mladinske telovadne zveze in predsednik Mednarodne zveze katoliških telovadnih društev M. Hebrard.

Veliko zahvalo smo dolžni pripravljal-

nemu odboru za naporno in požrtvovalno delo.

Da se je mogla vsa velikanska množica udeležencev zbrati in razviti brez vsake nezgode, gre zahvala prometnemu ministru, ljubljanski železniški upravi, njene- mu uradništvu, ki je žrtvovalo svoj prosti čas, dalje vodstvu in uslužbencem ljubljanske in drugih postaj kakor tudi vsemu vlako-spremnemu osebju in uslužbencem na progah.

Vzorni službi in požrtvovalnemu napo- ru policije, zdravstvene službe, rediteljem in skavtom se zahvaljujemo za njihov na- porni in nesebični trud, da se je kljub na- valu velikih ljudskih množic povsod vzdr- ževal najlepši red in da so se preprečile vse nezgode.

V veliko pomoč so bili avtomobili, ki so jih razni dobrotljivi lastniki stavili brez- plačno na razpolago. Hvala jim.

S hvaležno zadovoljnostjo ugotavljamo, da so se hišni posestniki odzvali našemu pozivu in da so na čast naši mladini in številnim dragim gostom iz tujine okra- sili hiše z zastavami.

Zahvaljujemo se vsem, ki so prevzeli težko službo, da mladinski tabor okrase z zelenjem in cvetjem.

Iskrena zahvala vsem darovalcem lepih nagrad, s katerimi smo mladini dali novih pobud za nadaljnje delo.

Globoko zahvalo izrekamo vsem udele- žencem tabora in posebej vsem sodelujo- čim bratom in sestram.

Bog živi!

PO NEPOZABNIH DNEH

Voditelj slovenskega naroda dr. An- ton Korošec je v slavnostni številki Kresa, ki je izšla ob priliki mednarodnega mladinskega tabora v Ljubljani, napisal med drugim slovenski mladini tudi tele besede:

»Slovenska mladina! Dobra si Ti, krep- ka in nepokvarjena. Čuvaj svoje svetinje kot svoj najdragocenejši zaklad! Hodi mirno in ponosno svoja pota in se zave- daj, da je v Tvojih rokah usoda našega naroda. Ne pozabi, da je vera v Boga, zvestoba do našega ljubljenege vladarja, zaupanje v državo in v svoj lasten rod temelj, ki ga ni močnejšega! Zdrav, pra-

vilno usmerjen duh in krepko telo bodi Tvoja odlika! S ponosom in z zau- pa n j e m gledamo nate, ker vemo, da ho- diš prava pota.«

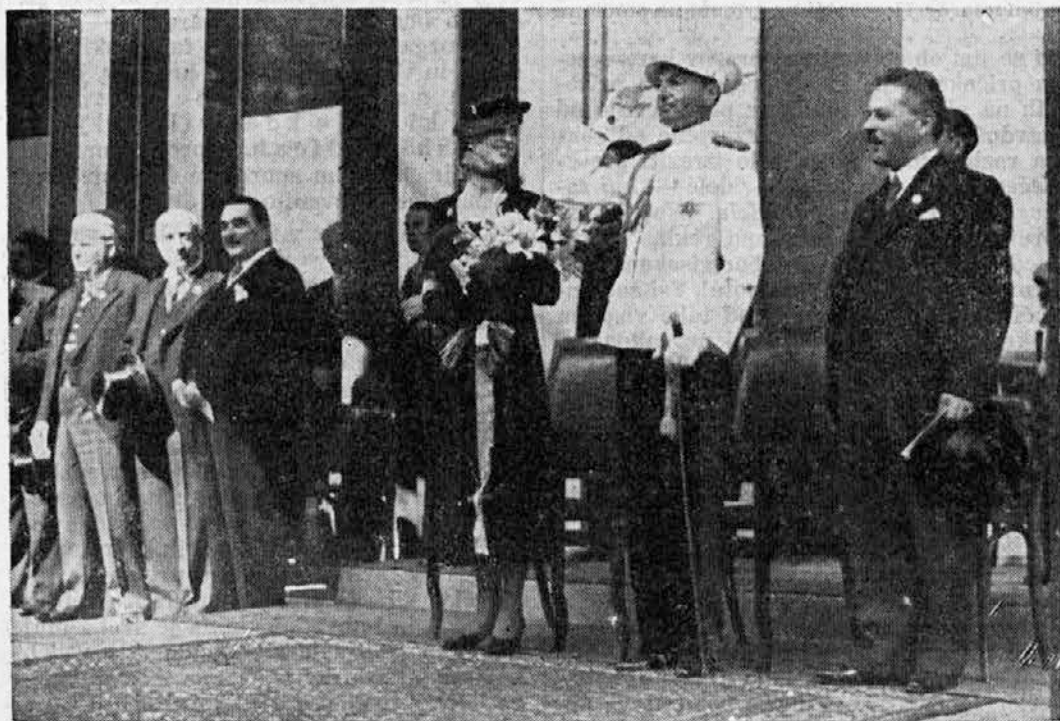
Kakor gleda voditelj slovenskega naro- da s p o n o s o m na našo mladino, tako tudi slovenska mladina sama danes lahko s p o n o s o m gleda v svet. Saj je izve- dla sama iz sebe in v družbi s svojimi pri- jatelji dni, ki so in bodo nepozabni za vsakega, kdor je videl naš mednarodni mladinski tabor v Ljubljani v junijskih dneh letošnjega leta. Petnajst tisoč jih je bilo, samih mladih fantov in deklet iz vse Slovenije, vmes tudi nekaj njihovih

sobojevnikov iz Češkoslovaške, Francoske in Poljske. Sicer pa so bili sami naši fantje in dekleta, ki nánje naš voditelj gleda »s ponosom in zaupanjem«. S ponosom in zaupanjem gleda na to našo mlado, močno in udarno vojsko tudi naš mladi kralj in vsa naša država. S ponosom moremo tedaj ugotoviti, da se je naša mladina v polni meri izkazala vredno najvišjega pokroviteljstva in izredne pozornosti kneza namestnika, predsednika vlade in še številnih ministrov, ki so to našo mlado vojsko strmé in veselo presenečeni opazovali, ji ploskali in odzdravljali ter se z njo tudi osebno razgovarjali. Ponosnih je dalje na svojo slovensko mladino predvsem tistih stotisoč Slovencev in Slovenk, ki so prijatelji naše mladine in katoliškega mladinskega gibanja, z njimi vred pa še vsi tisti tisoči in tisoči, ki so sicer tudi naši prijatelji, pa so iz tega ali onega vzroka morali ostati v teh nepozabnih dneh doma. Tako lahko rečemo, da je na svojo slovensko katoliško mladino letos zares lahko ponosen prav ves slovenski narod. Ponosna pa je nanjo tudi vsa naša kraljevina, saj je glas o nad vse krasno uspeli prireditvi šel iz naše države po vsem svetu,

saj so vsi veliki svetovni listi pisali o nji, saj je nekaj tisoč prijateljev slovenske mladine iz raznih evropskih držav prisostvovalo tem nepozabnim dnevom v srcu Slovenije — v beli Ljubljani.

Pohvale in priznanja je bila naša fantovska in dekliška organizacija deležna po ti prireditvi prav z vseh strani! Naj navedem na tem mestu le, kar je »Slovenčev« uvodničar napisal dne 1. julija 1938. o vtisu s slavnostnih dni:

»Pa moramo z veseljem priznati mi, vsi sodelujoči in tudi vsa opazujoča javnost, kar v najbolj laskavih besedah priznavajo zlasti zamejski udeleženci in opazovalci, da se je ves tabor v vsem svojem širokem programu posrečil do presenečenja le po. Posebno zadnji dan, najbogatejši s svojim programom, je potekal tako veličastno, da kaj takega nihče ni pričakoval. To je bila ena sama pesem, en sam piš velikega vetra, ki je prišel z dežele in je navdušil vse. Ta veličasten, lepo urejen, kot reka enakomerno tekoči in skoraj dve uri trajajoči sprevod, nato poln stadion pri maši, popoldne pa spet poln stadion pri telovadnem nastopu, vmes ves dan tako velikanske množice, ki valove po ulicah, se zgrinjajo v stadion,

Knez nam, Pavle s kneginjo Olgo na častni tribuni ob Miklošičevi cesti med sprevodom.

Knez namestnik Pavle se pogovarja z notranjim min. dr. Korošcem na tribuni na stadionu

ki se jim ob zbiranju z obrazov bere veselo pričakovanje, ki ob posameznih prizorih na ulici in v stadionu prekipujejo od navdušenja, ki se vse razžarjene od sonca razhajajo in ne morejo izraziti presečenja nad tem, kar so videle — kaj takega Slovenija še ni videla. Naj ne bo preveč, če bomo skromno rekli, da ta mednarodni mladinski tabor visokemu pokrovitelju ni naredil sramote! Vsi sodelujoči so vedeli, da mora pod tako visokim pokroviteljstvom biti nekaj nevsakdanjega, nekaj izredno lepega in nad mero navadnih prireditev velikega — in to je v resnici bilo! Tudi odličnim dostojanstvenikom, ki so s svojimi obiski počastili prireditev in ji dali zunanji sijaj, ta njihova udeležba ne bo v nečast, saj je bila soglasna sodba vseh — in taki ljudje vidijo veliko nastopov in veliko prireditev, — da se kaj takega le redkokdaj vidi!»

V resnici, kaj tako lepega, slovesnega in impozantnega ne vidiš vsak dan, niti vsako leto ne, morda komaj vsako desetletje. In kaj takega more pokazati le organizacija, kakor sta naša fantovska in dekliška organizacija, ki delata in rasteta iz idealizma. Iz idealiz-

ma in iz podrobnega dela edinole more zrasti kaj tako velikega in častnega! Res, vsi fantje in dekleta, vsak posameznik od Vas je pripomogel po svojih močeh in sposobnostih do takega slovenskega praznika naše mladine in našega naroda. Kdo bi mogel prešteti vse seje, sestanke, telovadne večere, tekme in vse drugo, kar je bilo usmerjeno in osredotočeno na prireditve mednarodnega mladinskega tabora v Ljubljani! Kdo bi mogel prešteti vse Vaše žrtve in vse Vaše delo in Vaše napore za ta izredno lepo in dobro uspeli nastop! Slovenska katoliška mladina je zopet pokazala svojo popolno zrelost za disciplino in za izvrstno organizacijo velike prireditve, kar je voditelja češkoslovaških Orlov tako presenetilo, da je našim fantom in dekletom ob spominu na nepozabne trenutke v Ljubljani izrekel tele pohvalne besede:

»V sredo, dne 29. junija tega leta, se je prebudila Ljubljana in z njo vsa Slovenija že v ranih urah, da bo manifestirala vso moč katoliške mladine in vsega naroda z drugimi gosti iz vsega sveta. Šešla se je v resnici elita slovenskega naroda s cvetjem mladine, ki ji je iz oči sijalo navdušenje in vera za srečno bodočnost vsega naroda. — Mladina, organizirana v Zvezi fantovskih odsekov in Vodstvu dekliških krožkov, je pokazala najimpozantnejši sprevod, ki se je kdaj vil po ljubljanskih ulicah. Sprevod nam je s svojim krasnim sporedom in pestrostjo pokazal vso Slovenijo.

Zahvaljujem se v imenu češkoslovaških Orlov in Orlic za krasno pozornost pri sprevodu in na stadionu, vsemu prebivalstvu vse Ljubljane in ostale Slovenije. Nepopisen vtis je na nas napravilo vaše navdušenje, kajti kdor ni tega preživel, ne more z besedo pojasniti veličine vse prireditve.« —

Pri vsem tem velikanskem delu pa, ki so ga opravljali tisoči in tisoči slovenskih fantov in deklet, ni bilo na zunaj nobenega posebnega kričanja, nobene izredne reklame in prav za prav nobenih bučnih priprav. Vse prireditve so se pripravile tako rekoč tiho in mirno v naših prosvetnih domovih in telovadnicah, da je svet zunaj teh domov in telovadnic komajda vedel, kaj vse se pripravlja. Pa je iz tega tihega in skromnega dela nastala taka slovesnost, tak veličatni praznik, da ga mlajši rodovi razen evharističnega kongresa —

pred tremi leti ne pomnimo večjega!

Zato, dragi bratje in sestre iz ZFO in VDK, hvala Vam za ves trud in požrtvovalnost! Pohvalne besede odličnih mož in

resničen uspeh krasne in veličastne prireditve naj Vam bodo plačilo in vzpodbuda k nadaljnjemu delu za Boga, narod in državo!

BOG ŽIVI!

Mladina zarij Vidovih

Bile so zarje Vidove
prežalostne —
ko car je Lazar dal glavó,
z njim srbskih mladcev cvet —
pokošen cvet.

Bile so zarje naše Vidove
prežalostne —
ko zlozil je perut ptič obstreljen
in mrak zagrnil je mladine cvet —
pohojen cvet.

Spet zarje vzšle so Vidove
vse radostne:
iz trde tme rodi se veder dan —
rod nov in zdrav na delo razigran
razvršča se.

Glej, zarje Vidove kot prapor zlat
na naša rámena
zgrnile so svoj kras,
svoj sij nam vrgle čez obraz
in zadehtele kakor cvet sladak:

Naše dalje so visoke:
prvo Bog je, Oče naš —
le sklenimo róke!
Drugo nam najdražje: domovina
— naše dalje so široke —
z deli ji zvesto služimo!

Matere so naše — ljubezni božje rdeč odsev:
zvésto jim ljubezen dajmo!
Kralj naš — božje volje s Sinaja odmev:
ljubečo mu zvestobo dajmo!

Tako je v naših zarjah pisano
podolž, počez,
tako je v naša srca vsájeno
kot večni kres ...

Nesimo zarij naših prapor čudovit
po cestah belih zdaj,
naj vidijo vse južne dalje
zarij naših Vidovih sijaj,
naj združijo se z nami v zbor častit:
križ in krona — naša sta zastava,
domovini delo, Bogu slava!

Zopeč nov, sijajen uspeh

Vprav ko smo pisali tele vrstice o nepozabnih dneh mladinskega tabora v Ljubljani, že je prišla iz Bloisa na Francoskem novica, da je naša organizacija zopet pridobila sijajno zmago pred svetovno javnostjo. Trije naši odlični telovadci: Jože Hvale, Ivan Varšek in Karel Janež so se udeležili mednarodnih tekem v Bloisu na Francoskem in dosegli tamkaj tele nad vse odlične uspehe: Ivan Varšek je dosegel prvo mesto v mednarodnem deseteroboju, Jože Hvale prav tako prvo mesto v mednarodnem peteroboju za seniorje, Karel Janež pa je tudi dosegel v mednarodnem deseteroboju nad 90 odstotkov dosegljivih točk.

Tako so naši fantje dobili vsa tri darila, ki jih je za te tekme razpisal

francoski minister za telesno vzgojo naroda.

Naši fantje so bili na Francoskem sijajno sprejeti. To je bila zahvala in dokaz, da smo tudi mi prijateljske francoske telovadce na našem mednarodnem mladinskem taboru v Ljubljani lepo in dostojno sprejeli.

Posebno pa moramo na tem mestu poudariti, da so letos naši slovenski fantje in po njih vsa naša organizacija ponosli ime našega naroda in tudi naše države ponovno v svet in so s tem dokazali, kaj zmore vestno in vztrajno delo v plemeniti tekmi.

Hvala Vam, bratje tekmovalci in zmagalci, naša fantovska organizacija je ponosna na Vas! Bog Vas živi!

Poročilo o mednarodnih tekmah v Ljubljani

Prvi dnevi tabornega slavlja.

Že v soboto, dne 25. junija 1938. se je vsa Ljubljana odela v zastave in cvetje, ker je ta dan in še vse naslednje dni prav do praznika svetega Petra in Pavla sprejemala številne zastopnike tujih narodov, odposlanstva naših oblasti in domače goste.

Prvi so prišli francoski telovadci, ki jih je Ljubljana po svojih zastopnikih sprejela v soboto zvečer na ljubljanski postaji. 280 je bilo naših prijateljev s Francoskega, ki so se še isti večer odpeljali v Št. Vid. Tam jih je na postaji sprejelo tisoč ljudi s plamenicami, fanfaro in cvetjem. V slavnostnem sprevodu so odšli v zavod sv. Stanislava, kjer so bili nastanjeni za časa taborskih dni.

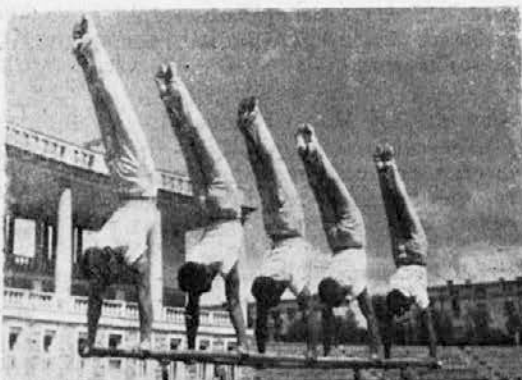
V nedeljo, 26. junija opoldne pa je bil na ljubljanski postaji slovesen sprejem bratov Čehov, ki se jih je pripeljalo nad 3000 v treh posebnih vlakih. Bratje Čehi so bili deležni slovesnih sprejemov že na vseh večjih postajah po Štajerskem, najslavnejši pa je bil pač sprejem v Ljubljani. Poleg uradnih zastopstev se je sprejema udeležilo tudi 600 slovenskih fantov v krojih in tudi večje število naših deklet. Nato se je razvil krasen sprevod do Kongresnega trga. Špalir je delalo okrog 10.000 ljudi.

V nedeljo, 26. junija so se začele na stadionu tekme, ki so trajale tri dni. Vse dni je na stadionu mrgolelo vse polno telovadcev in tudi po več tisoč gledalcev. Tekme so se začele za prvenstvo v mešanem dvanašterboju, v katerem so se merili trije narodi: Slovenci, Čehi in Francozi. Drugi dan so bile tekme članic v mešanem šesterboju in peterboju, zadnji dan pa še tekme mladcev in članov v odbojki in drugih disciplinah. Strokovno poročilo o teh tekmah prinesemo v prihodnji številki.

Odposlanci poljskega katoliškega telovadnega društva so prišli 25. in 26. junija. Žal, ta organizacija ni poslala večjega števila telovadcev, ampak samo delegacijo šestih najvišjih njenih predstavnikov, ki jih je vodil msgr. Bilko. Francoski telovadci so napravili v nedeljo izlet na Šmarno goro, v ponedeljek pa so se poklonili pred Napoleonovim spomenikom in pred spomenikom našega prvega pesnika Valentina Vodnika, pesnika Ilirije

oživljene. Od Vodnikovega spomenika so odšli Francozi v sprevodu na stadion, kjer so priredili koncert, kakršnega so priredili že prejšnji večer v Št. Vidu.

V nedeljo zjutraj je prišel v Ljubljano naš prosvetni minister g. Dimitrij Magaraševič. Sprejeli so ga minister dr. Miha Krek, ban dr. Marko Natlačen in častna četa slovenskih fantov. G. prosvetni minister je odšel v Frančiškansko dvorano, kjer je ob 11 slovesno odprl razstavo, ki jo je ob priliki našega tabora priredila Prosvetna zveza in s katero je pokazala pomen in uspehe svojega štiridesetletne-

Vzorna vrsta: stoja na bradlji.

ga kulturnega delovanja med slovenskim narodom.

Isti dan zvečer je glasbeno društvo Moravan priredilo v unionski dvorani sijajno uspel koncert. Zbor, ki šteje 42 članov, je pod vodstvom dirigenta prof. Veselka precizno izvajal številne češkoslovaške pesmi. Pevci so bili deležni velikega aplavza.

O telovadnih akademijah pred Vidovim dnem in na sam Vidov dan podrobneje poročamo na drugem mestu.

Dasi je bilo v Ljubljani slavnostno razporeženje že od nedelje dalje, vendar vse to še od daleč ni doseglo glavnega dneva mednarodnega mladinskega tabora na praznik svetega Petra in Pavla. O impozantnem sprevodu, veličastnem bogoslužju in taboru na stadionu ter o nad vse krasno uspelem popoldanskem telovadnem nastopu bomo zaradi pomanjkanja prostora podrobneje poročali v prihodnji številki. (Dalje prih.)

Mednarodna telovadna akademija

Na večer pred Vidovim dnem je bila v veliki dvorani hotela Uniona lepo uspela mednarodna telovadna akademija, ki se je je udeležila velika množica občinstva raznih narodnosti. Akademije so se udeležili tile odlični možje: minister dr. Miha Krek, škof dr. Gregorij Rožman, ban dr. Marko Natlačen, pomočnik divizionarja general Dodič, francoski konzul g. Rémerand, predsednik Mednarodne telovadne unije profesor Hebrard, poslevodeči podpredsednik češkoslovaškega Orla g. Leiner, predsednik apelacijskega sodišča g. Golia, zastopnik slov. univerze prorektor dr. Slavčič, zastopnik mestne občine ljubljanske g. Novak Avgust, načelnik češkoslovaškega Orla dr. Jilek, zastopnik Poljakov msgr. Bilka, predsednik ZFO dr. Žitko Stanko in belgrajski župnik g. Tumpelj.

Za uvod je železničarska godba Sloga zaigrala vse štiri državne himne sodelujočih narodov: češkoslovaško, francosko, poljsko in jugoslovansko. Nato je imel preds. ZFO g. dr. Žitko Stanislav tale pozdravni govor:

GOVOR DR. ŽITKA, PRESEDNIKA ZFO:

»Zelo spoštovani gg. predstavniki cerkvenih in svetnih oblasti, dragi gostje in prijatelji, bratje in sestre!

Na akademiji, pri kateri sodelujejo poleg naših fantov in deklet tudi člani francoske Zveze katoliških telovadcev in člani češkoslovaškega Orla, si štejem za svojo posebno dolžnost, da pozdravim veliko število naših francoskih prijateljev z gospodom univerzitetnim prof. Hebrardom (viharno ploskanje), ki je predsednik Mednarodne zveze katoliških telovadcev, torej tudi naš predsednik, obenem pa tudi predsednik francoske Zveze katoliških telovadcev (burno ploskanje). Naj poudarim, da se ta Zveza v Franciji odlikuje kot najmočnejša telovadna in športna organizacija — šteje nad pol milijona članov — ter zavzema tudi po svoji kvaliteti prvo mesto v francoski republiki.

V enako čast mi je pozdraviti drage brate in sestre češkoslovaškega Orla (bučno ploskanje, ki se kar noče poleči) s poslevodečim podpredsednikom češkoslovaškega Orla bratom Leinerjem. Je to organizacija, ki nam je od nekdaj najbližja in s katero upamo, da bomo vezi še bolj utrdili letos v Ljubljani, čez leto dni pa v Pragi, kamor nas češkoslovaški Orel že sedaj vabi.

S posebno radostjo pozdravljam zastopnike poljskih mladinskih organizacij (živahno ploskanje). Niso prišli v velikem številu, predstavljajo pa veliko in močno organizacijo, ki v teh dneh v duhu živi in čuti z nami.

Veseli nas, da je ravno naša prireditelj dala priliko, da more Ljubljana in z njo vsa Slovenija manifestirati prijateljstvo z viteškim francoskim, bratskim češkoslovaškim in junaškim poljskim narodom! Naj samo poudarim, da tako močnega zastopstva francoskega naroda, in to za toliko dni, v Ljubljani sploh še ni bilo, odkar so naši pradedje prišli ob svobodo, ki jim je zasijala pod Napoleonovo Ilirijo!

Ko danes člani francoske Zveze in češkoslovaškega Orla nastopajo skupno z našimi fanti in dekleti, se s tem na zunan manifestira enotnost naših organizacij, na kar smo najbolj ponosni in kar nam je v največjo vzpodbudo pri našem nadaljnjem delu. Zavedamo se, da stremimo za istimi ideali, da nas vodijo ista načela, da hodimo po isti poti. Zavedamo se pa tudi, da je najboljša jamstvo za napredek naših narodov in tudi za splošno pomirjenje med narodi, če se bo čim več mladine zbiralo pod zastavami in znamenji naših Zvez (burno in dolgotrajno odobravanje).

Naj končam s pozivom, da vzkliknemo našim dragim prijateljem in bratom: Bog živi francosko Zvezo katoliških telovadcev, Bog živi češkoslovaškega Orla, Bog živi poljsko Zvezo mladinskih organizacij! (Ognjevitici klici Bog živi!)

Takoj nato je stopil na oder predsednik Mednarodne telovadne zveze g. prof. Hebrard, ki se je v lepem govoru zahvalil v imenu francoske Zveze katoliških telovadcev za iskrene pozdrave. Obenem je navduševal vse navzočne organizacije k nadaljnjemu plemenitemu in koristnemu delu.

Potem je akademski pevski zbor »Moravan« iz Brna pod vodstvom g. Veselke zapel pesmi »Divča, divča, lastavička« in »Dvanajst belih sokolov«.

Za tem so mladi ZFO nastopili z gimnastičnimi vajami.

Sledila je trojica francoskih olimpijcev Herolda in bratov Schindweinov, ki je s svojimi vajami na konju zelo navdušila občinstvo.

Najlepša točka vse prireditve je bila simbolična vaja »Pomladno prebujenje«, ki so jo odlično izvedle češkoslovaške Orlice iz Kroměžiže.

PROSTE VAJE NAŠE VZORNE VRSTE.

Nato so članice VDK izvajale vaje z-žogo, za njimi pa francoski telovadci nad vse lepe proste vaje.

Za ritmičn'm rajanjem članic VDK je zopet pokazal veliko gibčnost francoski telovadec Herold, za njim pa so še trije drugi Francozi izvajali na bradlji kar vratolomne vaje.

Naši fantje so nato lepo izvajali medicinko, član ZFO iz Dola pri Ljubljani pa je nastopil s prosto vajo, ki ni prav nič zaostajala za Heroldovo.

Potem so člani češkoslovaškega Orla lepo izvedli rajanje v narodnih nošah, za njimi pa so podobne vaje izvajale Orlice iz Kraljevega Gradca. Akademijo je zaključila godba z igranjem fantovske himne, ki jo je vsa dvorana stojé pela.

Splošni vtis te akademije na vse navzočne je bil veličasten. Zlasti so se odlikovali francoski telovadci, katerih telovadna izvežbanost ni več samo navadna spretnost, ampak prehaja že kar v športno umetnost. Pa tudi naši fantje in dekleta so se lepo odrezali.

Svjatoslav:

Po ajdi diši...

Po ajdi diši
in zrak je poln rdečega sonca
in ves trepeta.
Zemlja je polna zorenja,
dehti kakor jabolko,
prej ko pade na tla.

Utrujenost leze v telesa,
nič več ne rajamo,
v tišem šepetu se drug k drugemu sklanjamo,
posedamo v mraku pod težko obložena drevesa,
o kaščah napolnjenih sanjamo.

Oče gre mimo vrtov,
zdaj zdaj kot otrok
se s hripavim glasom zažene nad voli,
nato spet utone v dobroten smehlaj
in ušnice tiho pregiblje,
kakor da moli.

Večerno zvonjenje zagrinja ves kraj.

Jože Dular:

Tlačan plavec

(Nadaljevanje in konec.)

Drugi dan je prinesel krompir. Lep je bil in okrogel, kot je želel grof. Položil je koš pred kuhinjo in hotel oditi. Pa se je razkoračil predenj graščak.

»No, so se kaj upirali tlačani, ko si brskal po njihovih njivah za krompirjem?« je hotel vedeti grof in se je že veselil, kako se je Plavec otepal lačnih kmetov, ko jim je jemal revni pridelek.

»Naj ne zamerijo, milostni gospod,« je skromno bleknil velikan. »Nisem hotel dražiti tlačanov. Na grajske njive sem šel, pa sem nakopal dva koša, kot so želeli. Nič mi niso rekli, kje naj kopljem.«

»Vedeti bi moral, da se ne smeš dotakniti našega krompirja! Kdo ti je ukazal kopati na naših njivah? Povej!« je vpil grof. »Seme tatinsko, zgrabite ga!« je kričal biričem in hlapcem, ki so drli od vsepovsod.

»Kdo me bo zgrabil? Menda vi, zelenike grajske?« je renčal in stiskal pesti. »Naj se me dotakne, kdor se me upa! Potipal ga bom, da se mu bo betica razletela in da bo za zmerom stegnil svoj jezik!« je vpil velikan.

Graščak in biriči so spregledali, da ni dobro imeti opravka z razjarjenim tlačanom. Razkropili so se po hodnikih in luknjah ravno tako hitro, kot so se poprej zbrali. Za njimi pa je kričal Plavec: »Miši grajske, kot gade vas potolčem, če se prikažete na svetlo! Pa vas bo potem za zmerom minilo dražiti Plavca!«

Zarohnel je po dvorišču, treščil zapah po tleh in odlomastil skozi velika vrata v dolino.

Po vsi soseski se je razvedelo, kako je tlačan Plavec kar dvakrat zapored prekanil so-teškega graščaka, ki se ga še na odgovor ni upal poklicati, kaj šele, da bi poslal ponj biriče.

Na gradu pa je grof ukazoval biričem in hlapcem: »V miru pustite Plavca! Ni se unesel, zverina divja! Po glavi vas bo loputnil, če se boste obregali vanj. Pustite ga, naj dela, kar hoče, da nam le v škodo in spotiko ne bo!« In hlapci in biriči so zvesto izpolnjevali ukaz svojega gospodarja, kajti Plavec je bil močan za pet najmočnejših ljudi in prebrisan za devet gospodskih glav.

Vsi grajski so bili medtem zaposleni s pripravi za sprejem in pogostitev sosednjih graščakov. Od vseh strani so prihajali grajski jezdec in s srebrom in zlatom okrašene kočije grajskih mogotcev. Z vseh vetrov so se zbirali na poziv gostoljubnega soteškega graščaka. Tu je bila zbrana gospoda iz zaloškega, hmeljniškega, mehovskega, ruperčrškega in lukenjskega gradu, prišli so graščaki iz Pogancev, Grma, Grabna in Zaboršta, iz Starega gradu in Kamna, iz Klevevža in Tolstega vrha, iz Otočca in Struge, od vseh strani so se zgrinjali v Sotesko. Samo najmočnejšega med njimi, žužemberškega graščaka, ki je bil v onem času glavar čez vso Kranjsko in celo cesarjev svetovalec na samem Dunaju, še ni bilo. Največja gospoda je zmerom najzadnja, so se tolažili graščaki v Soteski, ko so se nalivali z vinom in čakali na glavarjev prihod.

Medtem se je v počasnem teku pozibavala od Dvora proti Soteski bogata kočija deželnega glavarja. Dvajset jezdec v svetlih oklepih in s perjanicami na glavah ga je spremljalo. Vsi so se bleščali v soncu, da je tlačanom jemalo vid, ko so drveli skozi naselja. »Naj vedo, da se vozi žužemberški graščak, ki je prvi človek v deželi,« je ošabno mislil glavar in prezirljivo gledal po tlačanih, ki so se mu priklanjali ob potu.

Na drugem ovinku pred Sotesko pa je nenadoma nastal vrišč med njegovim spremstvom. Glavar se je v radovednosti nagnil iz voza. Ob potu je stal človek, močan in obilen, tak, kakršnega glavar niti na Dunaju ni videl. V roki je držal bič, nad njim pa je kričal žužemberški valpet.

»Kaj je? Čemu se upira ta človek?« je glavar trdo vprašal valpta in velel ustaviti.

Valpet je hotel odgovoriti, pa ga je prehitel velikan. »Naj ne zamerijo, milostni gospod. Po obrazu me je hotel počiti, ker sem prepočasni snel klobuk pred njim. Pa sem mu vzel bič, da ne bo zastoj opletal po zraku.«

»Vrni bič!« je rezko ukazal glavar. »Kdo si in kakšno je tvoje ime?« je hotel vedeti mogočnik.

»Soteski graščak imajo oblast nad menoj in Plavec se mi pravi,« je oni skromno odvrnil.

»Kaj, ti si Plavec? Lej ga no, brdavsa prekajenega!« se je udobrovoljil deželni glavar. »Ti si tisti, o katerem gre glas, da je premeten, da mu sami graščaki ne morejo do živega. Glej ga, glej, huncveta,« se je smejal kar naprej tako močno, da se je kočija pozibavala. »Pravijo, da se zlažeš kar mimo grede in da lahko prekaniš še tako imenitno gosposko glavo. Počakaj, Plavec, bomo videli, če je kaj resnice na tem govorjenju. Sre-

brnik dobiš, če se mi čisto na sveže zlažeš, in cekin, če me prezivjačiš,« je hitel z besedo deželni glavar.

Plavec je ponižno sklonil glavo. »Naj ne zamerijo, milostni gospod, če jim povem, da je moja glava trda in ne zna lagati, še manj pa zvižati. Samo po svoji pameti delam. Ampak naj mi ne zamerijo, njihova visokost, če se jih upam vprašati, kam gre njihova pot.«

»K Soteščanu gremo! Kaj ne veš, da nas je povabil vaš grof na gostijo!« je oblastno zinil glavar.

»Vem, gotovo da vem, ampak naj mi njihova milost ne zamerijo, če jim povem, da je njihova pot zastoj.«

»Kaj budališ, človek tlačanski!« se je razjezil glavar.

»Naj mi ne zamerijo, če jim povem, da so včeraj odšli zadnji gostje. Da vas ni od nikoder, so se čudili, da ste najbrž dobili zmotno povabilo, so dejali, ko so se poslavljali.«

»Kaj si bil zraven, da veš tako natanko?« je v jezi spraševal glavar.

»Na konje sem pomagal gospodi in mehovski gospod so mi za delo navrgli svetel novec. Kako neki ne bi vedel,« je skromno odgovarjal Plavec.

»In kje je Soteščan, kje je tvoj gospod?« je kričal glavar v tlačana.

»Naj mi ne zamerijo, milostni gospod, če jim povem, da jih ne bodo dobili doma. Zjutraj zarana so se odpeljali v Novo mesto.«

»Vražji Soteščan! Posvetim mu, da bo za zmerom vedel, kaj se pravi imeti deželnega glavarja za norca! Trda mu bo predla, trda, da se bo sam sebi smilil!« je vpil glavar in velel obrniti kočijo. Jezdci so se zasukali, kolesa so se premaknila in deželni glavar je v jezi odvihral s svojim spremstvom nazaj v žužemberk.

Medtem pa so gostje v soteškem gradu zaman pričakovali žužemberškega graščaka. V cerkvi na hribu je odzvonilo poldan, sonce je že zlezlo za Pešivico, prišel je večer, deželnega glavarja pa od nikoder. Soteščana je pričelo skrbeti.

»E, pusti ga, kaj bi si z njim belili glavo! Časa nima, ali pa mu je vse skupaj od rok!« je kričal poganški graščak, ki mu je že vino zlezlo v glavo.

»Kaj ti veš! Pij pa molči! Ponj bo treba, drugače bo zamera, huda zamera,« je tiščal v goste Soteščan. »Kdo gre z mano? Jutri zjutraj odrinemo!« Hmeljniški in mehovski sta se mu ponudila, da ga spremita.

Ko se je drugo jutro dvignilo sonce, so odpekotali iz Soteske. Lepo jutro je bilo, travniki in njive so bile kot umite v svetli rosi. Pa njim ni bilo do narave; nad vsemi je ležala skrb, kako bodo odpravili z gla-

varjem. Vsak je tiščal svojo misel, nobene mu ni bilo do govorjenja.

V slabi uri so prijezdili v Žužemberk. Po zavitem potu so zapodili konje v breg in razjahali na prostranem grajskem dvorišču. Služabniki so jim očistili zaprašene konje, sami pa so se napotili po stopnicah v grajsko sprejemnico. Nič prijetno jim ni bilo okoli srca.

Deželni glavar jih je sprejel trdo in osorno. Sprva ni verjel, da so v Soteski vsi zbrani in da ga še čakajo. Šele, ko se je spomnil, da mu je velikan ob potu dejal, da je pomagal pri odhodu mehovskemu graščaku na konja, da pa v resnici stoji Mehovčan pred njim, se je pomiril.

»Torej Plavec vas je nalagal?« je polahko vpraševal Soteščan glavarja, ko je sprevidel, da je najhujše šlo mimo.

»Vražji človek, da se drzne kaj takega! In samemu deželnemu glavarju se zlaže,« je v jezi hitel Žužemberčan. »Ne bo dovolj deset palic, ki mu jih dam stolci na hrbtu. Bo potem za zmerom pomnil, kaj se pravi kar na lepem nalagati človeku, ki je za cesarjem prvi človek v deželi.«

»Gospod glavar, ne deset, dvajset, trideset palic mu prisodite, da ne bo nikoli več stegoval jezika gospodi v kvar,« ga je podpihoval soteški graščak.

»Vse bo, vse, kot želite, tovariš,« se je smejal glavar in v dobri volji tolkel Soteščana po ramih. »Pomnil nas bo, tele tlačansko!«

Kar brez spremstva so vsi štirje zajezdili konje in se zadrevili proti Soteski. Hrupno so jih sprejeli graščaki. Nalili so kozarce in Soteščan je napil glavarju. »Na vaše zdravje pijemo zdaj, gospod glavar! Privoščite si naše kaplje!«

»Plavca si moram najprej,« se je domislil Žužemberčan in odložil kozarec. »Pripeljite ga!« je ukazal.

Čez pol ure je priropotal Plavec. Kar mežikal je z očmi, ko je gledal pred seboj graščake, ki so se svetili v zlatu in srebru.

»Semkaj stopi!« je kričal glavar, ko se Plavec ni vedel kam dati. »Se me še spomniš?« ga je vprašal priliznjeno.

»Naj mi ne zamerijo, gospod iz Žužemberka so, če vem prav,« se je ponižno krivil velikan.

»Kakšen gospod, govedo tlačansko! Deželni glavar so, ki govore zdaj s tabo,« se je Soteščan z besedami laskal Žužemberčanu.

»Zdaj veš, kdo sem!« je vpil glavar. »In kdo si ti?« ga je vprašal neumno in z zavijajočim glasom.

»Naj mi ne zamerijo, če jim povem še enkrat, da je Plavec moje ime.«

»Plavec, tlačan, živina neumna!« je zmerjal in kričal glavar. »In to tele nemarno si upa stegniti jezik in samega glavarja naplahitati z neresnico! Čakaj, Plavec! Dvajset palic je premalo zate, trideset naj jih raztepo na tebi! Pa če ti za zmerom obmiruje jezik, si umijem roke nad tabo. Si razumel, kaj si si pripravil s tistim čekanjem?« je trdo in posmehljivo vprašal glavar tlačana.

»Naj mi ne zamerijo, milostni gospod glavar, sami so takrat želeli, naj se zlažem. Srebrnik so mi obljubili za laž in cekin, če jih prezvičajim. Pa sem naredil, kot so rekli. Dvakrat po deset prič sem takrat naštel na prste in one bodo vedele za njihovo željo, če se je sami več ne spomnijo.«

Glavarju se je raztegnil obraz. Namrdnil se je, malo zarenčal, se popraskal za ušesi in bušil v smeh. »Ne bo nič s palicami, Soteščan, boste že oprostili topot,« je malo nejevoljno rekel svojemu gostitelju. »Ampak Plavec je v pravici. Srebrnik in cekin sem mu obljubil, če me nalaže in ukani. In me je, vražji človek! Samega glavarja je prezvičala, buča tlačanska! Za vse nas je prekajen, pa se dela bolj neumnega ko tele na gmajni. Glej ga no, Plavca norčavega!« se je krohotal glavar in iskal cekin po žepu.

»Na, tu imaš, kar si zaslužil!« mu je vrgel srebrnik in cekin. »Ampak glej, da se mi ne nastaviš nikoli več pred moje oči! Si razumel, ti vol prekanjeni! Drugače dam raztepsti na tebi vseh trideset palic, kot sem ti jih obljubil! Si razumel!« je kričal in se trudil, da bi med smehom obdržal resen obraz.

»Naj mi ne zamerijo, milostni gospod glavar, kakor želijo, se bo zgodilo.«

»Pojdi!« je ukazal glavar in pokazal vrata.

Tlačan Plavec pa se je poklonil gosposkim glavam, ki so stale okoli, in odropotal s srebrnikom in cekinom skozi vrata.

Po bliskovo se je potem razneslo po vsi Dolenjski in še po gornji Kranjski, kako je tlačan Plavec nalagal in prekanil samega deželnega glavarja, ki je prav gotovo najbolj pametna glava v deželi, tako pametna, da celo natanko ve, kako se je treba v vojskah bosti s Turkom. In to najbolj prebrisano glavo, ki ji še turški pesjani ne morejo do živega, je prezvičal navaden tlačan.

Plavec pa je odslej mirno živel in nihče ga ni gonil v delo ali po opravkih. Vsi so se ga ogibali, graščaki in biriči, kajti tlačan Plavec je bil človek, ki je bil močan za pet najmočnejših ljudi in prebrisan za devet gosposkih glav.

Trije božji fantje

J. G. Oberkoffler. — Poslovenil Janez Pucelj.

Mežnarski hlapček.

(Nadaljevanje.)

Čudno se smehljajoč mi ga je z neverjetno močjo izvil iz rok in me pritisnil doli na nakovalo. Da med možmi, tako je menil, ni treba dosti besedi. Rekel da ji je, da ima doma ženo in sinčka. Ona da je spočetka malo govorila. Da je, me razumeš, kovač, da je uboga dekle, ki vse možko nosi in vse razume, in da njega, Bogarja, ni čakala zato, temveč da bi on kovaču povedal, naj jo pusti in da naj se me Bogar boji. Svarila je tvojega očeta. No, bal se pač ne bo, je nadaljeval tvoj oče, toda da je nevredno moža, zalezovati žensko, ki noče. Da je sramota kaj takega. Ali mi ne bo sram zagorel na čelu? Zdaj da je vse povedano in ni treba še naprej govoriti, zastran časti enega dekleta in imena dveh mož. Da ne namerava nikdar več priti na Križno goro, ne, ker se ne bi zanesel nase, da ne bi naredil kakšne grdobije, in ne, ker bi morda jaz zoper njega še kdaj dvignil kladivo, temveč, ker je pač tako, da ni, da bi moral človek srečati vse ljudi. S temi besedami me je pustil Bogar samega v kovačnici. Vedel sem, temu bi lahko zaupal svojo ženo, pa če bi bila sama Kuzmankarica. Tak je bil tvoj oče!

Mladi Bogar je prvič iskal roke Kovnikarjeve. Ta je rahlo zaječal in jo boječe odtegnil.

»Krištof, saj je vendar roka morilčeva!«

Zdaj je vedel Krištof, katero skrivnost je nosil v srcu oče, ki jo je vedno skrival materi. Tudi on je ne bi nikdar izdal. Zastran tega torej ne bi bil hotel Bogar nikdar več na Križno goro!

»Tako me je pustil Andrej Bogar samega v kovačnici. Zdaj je bila zame taka, da se je odločilo. Med menoj in dekletom stoji Bogar kakor zid. Moram ta zid podreti! Skoval sem si načrt. Dekletu nisem rekel nobene besede. Ona ni pač nikdar izvedela, da je bil Bogar takrat pri meni v kovačnici. Posvarila ga je bila pred menoj,« se je zahotel kovač. »Hoho, da priznajo, da koga ljubijo, se krijejo ženske za deset gora in se oblečejo v žalno obleko, kadar bi rade plesale. Ko so drugo leto prišli Potočani, je bila Kuzmankarica z materjo v mestu. Kaj sta tam kanili, je prišlo pozneje na dan. Bogarja nisem srečal. Tudi naslednji dve leti je bil med možmi. Dobila sva se. Vendar o tisti zadevi nisva črhnila. Kuzmankarica je živela tiho svoji dolžnosti kot domača hči. Jaz sem skrival vase ogenj, kolikor sem mogel. Kljub temu me je napadalo neredko-

krat. Prosjačil sem Kuzmankarico in se poniževal kakor berač. Zato sem se pa spet maščeval in se vedel kakor bahač. Bilo je vse zastoj. Vedel sem, da nista Bogar in Kuzmankarica nobene besede več spregovorila. Tako je prišla najtemnejša ura mojega življenja in nekaj mesecev nato noč, ko sem moril. Saj, saj, enkrat se mora narediti noč po tolikih mrakovih. Bilo je okrog božiča. Kmetje so imeli jaslice po hišah in po stari navadi smo obiskovali drug drugega. Tudi jaz sem šel h Kuzmankarjevim. Tedaj sem v temni veži srečal dekleta in segel po nji. Trikrat me je udarila deklina v obraz, da sem se opotekel. Omahnil sem skozi vrata. Zamolkli glas, ki so se z njim zaloputnila vrata, je zabobnel, kakor da so se zdaj zame odprla peklenska vrata. In odprla so se in ostala so odprta do današnjega dne. Zaprla se bodo šele, fant, kadar bom noter. Zdaj sem vedel: to je konec. Nisem si mogel misliti drugega kakor: udarec v sredo obraza mi je dal Bogar. Postal je tiho v meni kakor v puščavi. Razločno sem slišal reči samega sebe: če pride Bogar spomladi, ga skrivaj zabodem. V očitnem boju bi me zmogel. Tako daleč sem prišel. Zabodem ga, njega, ki mi je razrušil življenje, ki je kriv, da sem se poživinil. Da ni bil nikdar na svetu, morda bi bil dobil Marto. Saj, bil bi jo dobil in bil bi vreden človek, ki ima svoje delo in svojo čast. To je bilo dognano v meni. Danes vem, tudi tedaj bi Kuzmankarica ne bila nikdar moja žena. Po svečnici je stopila v mestu v samostan. Postal je vseeno. Saj je vendar šlo vse svojo pot, kakor je moralo iti. Kuzmankarica, kakor je bila velika in lepa in bogata, je nosila pač ta načrt nekaj let sem. Morda ni v tihoti svojega miru ničesar slišala o mojem umoru. In če je, tedaj je vedela sama za lopova, kakor je pač morala meniti. Hoho, fant, nihče ne ve, samo dva na svetu. Ti in jaz.«

»Jaz vem celo,« je nadaljeval kovač, »kakor je Kuzmankarici ime. Ima lepo ime. Ni ti je treba iskati,« se je smejal kovač, »je ne najdeš; ne, ker ne hvali Boga za zidovjem in omrežjem, temveč ker daleč v tuji deželi v daljnem morskem mestu streže bolnikom in betežnikom. Domov je ni bilo nikdar.«

Iz zvonika je udarilo polnoči.

»Pripoveduj naprej,« je siknil Bogar, vzravan do dna srca.

»Bom!« je kriknil Kovinar. Odjeknilo je

strahotno od temnega griča s cerkvijo. »Tako je prišel spomladi Bogar spet. Pri mizi v krčmi sva naletela drug na drugega. Prvi pot od onega večera v kovačnici sem hotel govoriti o tej zadevi. Šepnil sem mu, da je Kuzmankarica šla v samostan. Za trenutek je pridržal sapo, potem pa se je zasmejal vase. Postal je najboljšje volje pri omizju moških. Kvartali so. Kar je bilo nemara zanj odrešenje, se je zdelo meni porogljiv posmeh, kakor da pomeni: lej, kragulj na plotu, golobičica ti je ušla. Šel sem ven in oprezoval. Kmalu nato je prišel sam in šel tu čez pot gori v votlino, pač, da bi še enkrat molil, preden bi zlezel v seno. Ni bilo še pozno ponoči. Tu preko je šel gori.« Kristof je strmel. Vsa kri se mu je bila umaknila iz obraza. Roke so mu tipale po travi in jo trgale.

»Medtem ko je Bogar molil v votlini, sem se zmuznil v kovačnico in vzel morilno orožje. Pod mostiček pri Kuzmankarjevem skednju sem se skril. Dolgo ni bilo Bogarja. Kaj mu je povedala Mati božja, ne vem. Slednjič je prišel. Slišal sem šumeti seno — spal je vselej na Kuzmankarjevem podu — in potem je vse utihnilo. Zdrav, krepak mož, kakršen je bil Bogar, ki ima doma lepo ženo in čisto vest, kmalu zaspi. Tak človek spi dobro. Pod sem dobro poznal. Kovač pride povsod. Čez dve uri se splazim skozi vrata. Prislunhem, kje Bogar diha, in spoznam. Tam čez poleg klepetca na kopici je ležal. Nekaj nočne svetlobe je kapljalo pri pokah v skedenj; bilo je zagatno od senene sopare in videl sem, kako se mu je belila srajca. Tedaj sem sunil, v sredo srca. Na poti domov me ni nihče srečal.« Mladi Bogar je ležal na trebuhu in si zakopal obraz v travo, ki je bila mokra od nočne rose in njegovih solza. Sivi lodnat suknjič mu je stal vstran, zakaj njegov kraj ni bil primerjen vitkemu životu fantinovemu. Tudi se je upirala roki kmečkega krojača težka, debela tkanina. Poleg Bogarja je klečal in omahoval kovač. Kakor da je ves izčrpan in kakor da nima nobene države več, je omahoval sem in tja. Tak, kakršen je bil zdaj, nevečen, prazen mož, je dvignil roke prosič kvišku. Besede mu niso imele nobenega pravega zvoka. Valile so se mu iz ust, kakor da prihajajo iz žlebov, ki se zdaj tu, zdaj tam razdirajo.

»Prosim te, Kristof Bogar, zastran dveh rešenih duš, zastran tvojega očeta in Kuzmankarjeve, ne zavrzi tretje: moje duše. Povej mi zdaj, na koncu te žalostne zgodbe, za kar sem te bil vprašal: ali me moreš zdaj razumeti in ali mi moreš priseči, da me ne izdaš!«

Bogar je ostal nem.

»Če si kristjan, Bogar, tedaj govori!«

Kovač se je na kratko zasmejal.

»Ni zdaj tako, fant, ni zdaj tako z mano, da bi se dal navozljati rablju in da bi mi sodniki in porotniki rili po duši. Ne, ne, človeče, če je na tem, tedaj se obesim na ogredje norca, kakor resnično imam prekleto dušo, fantek! Tedaj glej, kako boš opravil sam s sabo. Prekletec ti leži povprek na poti. Ha, tedaj boš imel tudi ti enega na vesti kakor jaz. Laže je zame: moja žrtev je bil pošten mož, ki je pač zveličan, tvoja bo zavrženec, ki bo gorel in gorel, kakor je gorel vse življenje.«

Kovinar se je zahehetal, kakor da se smeje nočni ptič.

Bogar se je dvignil oklevaje se:

»Iz ljubezni do očeta, spričo njegove smrti in ker mi bo njegova podoba kot podoba moža in kristjana večno stala pred dušo, ne bom naznanil tvojega hudodelstva sodniku.« Čisto sam zase je rekel v noč:

»Tudi ne zastran matere in Marte in — zastran tebe.«

Nato je umolknil in se prijel za deblo.

»Da ima tvoj oče,« je rekel Kovnikar bolestno, »tudi po smrti še toliko oblast, nisem vedel. Mora biti pač pri vseh pravičnih tako. In moja duša, Kristof, ti ni nič? Te pač nisem razumel?«

»Tvoja duša, tvoja duša, saj to je, Kovnikar!« se je prestrašil Bogar. »Ti se nisi spreobrnul. Sam praviš! Hočeš si spraviti izpod nog bedo le za kratke dni življenja, a ne za večnost. Tam, Kovnikar, bo zrastle kakor gora, s katere boš padel doli v brezno. Jaz čutim, kovač. Tako neumljivo, kakor mi je, hvala Materi božji tam gori, da sem naredil, kakor sem naredil.«

»Nak, spreobrnul se nisem, Bogar,« je odvrnil kovač zamolklo, »sicer ne bi čutil v sebi grobnega miru, ker me ne spraviš pred sodnijo. Ne, ne, tu bi morala biti v meni vse druga podoba. Solze kesanja, fant, so v moji peči zgorele. In Bog ne teče vselej za grešnikom.«

»Prav do smrti, Kovnikar!«

»Potem je prekasno.«

»Kovač, Bog ne šteje po urah in minutah.«

Mahoma se je zazdelo nesrečnemu možu, da Bogar raste pred njim v velikega moža, čigar besede je treba čislati kakor besede starega človeka.

»Kovnikar, poslušaj me! Jaz ti odpuščam; ne, če se spreobrneš, temveč, da se spreobrneš.«

Kovač je negotovo buljil fantu v obraz. Ni razumel Kristofa, Odpuščanje, odpuščanje je prihajalo iz nekega tujega sveta, ki mora pač biti čisto drugačen, kakor je njegov svet; iz tujega sveta — odpuščanje, odpuščanje, — ki do njega ni zdaj nobenega mostu. Kovač je stal, ni se ganil, pogreznil se je

vase. Bal se je nečesa čudovitega in neslu-
tenega, ki bo planilo iz tega fantina in njega
odplavilo. Toda kam?

Ta trenutek se je zaslišal glas Trdanov.
Zaklical je:

»Krištof, Krištof!«

Kovač se je potuhnil.

»Pojdi,« je zaukazal Bogar. »Ne pozabi,
kar sem ti rekel.«

Kovnikar se je odplazil. Brezglasno se je
zgrnila noč nad njim.

»Krištof!«

Bogar se je zleknil, da bi vse zakril.

»Hej, Kozma, tule sem,« je skočil čez tra-
tino in telebnil poleg pota. Pohral se je urno.
Ne, ne, Kamenar ne sme ničesar izvedeti.
Tedaj se že pojavi Trdan pred fantom.

»Krištof,« je rekel nejevoljno, »kaj se to
pravi?«

Vesel, da je našel mladca, ga je udaril
čvrsto po rami, da je Bogar kar klecnil.

»Človek,« se je smejal Trdan, »mehkih ko-
len si! No zdaj je že, kar je; ampak zapomni
si, fantek, tako prestrašen kakor nocoj, zdaj
ob eni uri, ko sem videl tvojo postelj praz-
no, nisem še nikdar planil iz spanja. Pa če
je doma vkraj bilo, ne! Kje si bil?«

»Poprej v votlini, zdaj pa tu na griču.«

»Sam, človek? Kaj?«

»Sam? Če pa gori zmeraj romarji priha-
jajo in odhajajo?«

Trdan mu je pogledal v obraz. Trudne, za-
spane in brez sijaja so bile oči Krištofu. Ne,
ne, teh ni ugasil noben zel veter.

»Spati bi bil moral, fant! Ljudem, kakr-
šen si ti, osmuče nočni zrak listje. Kaj si
delal cele ure? Sanjal? Jokal, kakor je vi-
diti?«

»Mislim sem na očeta, Kozma.«

Saj, je preudarjal Trdan sam pri sebi, to
bi bilo še najbolj verjetno. Dobro za fanta
ni. To se ne da več spremeniti. V votlini
moliti, seveda, ampak potem pol noči pre-
grebsti, fantinu bi bilo delo bolje, če že ni
spal, da bi bil z drugimi kramljaj ali se krat-
kočasil.

»Si očitam, da te nisem koj zvečer napo-
dil v hram! Razumeš? Kaj poreče Lucija in
Kališar, če prideš domov samo še pol fan-
ta, kakršen stojiš tu pred mano?«

»Ne bi bil mogel spati, Kozma. Tu zunaj
tudi nisem spal. In čas je tako naglo po-
tekkel, neznansko naglo!«

»Neznansko naglo?« je strmel Trdan.

»Ne, ne, imel sem toliko premišljevat, da
svojih misli samih nisem mogel dohajati.
Tako menim, Trdan, saj dobro veste. Skrbi
sem vam napravil, to zdaj razumem, ampak
prej mi še na misel ni prišlo. Pozabite to!«

»Človek, jaz sem v življenju že več po-
zabil kakor samo to, da kak fant ne gre o

pravem času spat. Prav! Dve uri si lahko v
redu odpočiješ. Teci v krčmo. Vežna vrata
so odprta in Potočani so tudi v izbi.«

»Nocoj ne bom več zaspal.«

»Kaj hočeš potem? Človek božji, pot bo
danes dolga. Da bi te morali nositi? Kakor
kakšno svetniško soho? Lej, dragi Krištof,
do takega od pota trudnega fanta bi trdi
kmetje ne imeli nobenega zaupanja.«

Trdan si je vrgel roke na hrbet.

»Grem za vami v votlino.«

»Mi je tudi prav, fant, tedaj te bom imel
pri sebi. Sicer bi moral zjutraj vpiti vsaj po
poli vasi, da bi te priklical.«

Oba sta stopila molče v votlino.

Bilo je še dosti molivcev v njej.

Bogar je pogledal gori k Materi božji. Ka-
ko je lepa! Smehljala se je mило, kakor da
kima fantinu, naj se zateče pod njen plašč
in si tam odpočije.

Enkrat je Trdanu prešinilo možgane, ali
je končno Krištof nameril na Kovnikarja ali
ne. Naj bo kakorkoli, vprašal ne bo. Če je,
bo pač fant kdaj pri priliki sam povedal.
Okrenil se je po Bogarju.

Tedaj ga je Trdan videl, kako nazaj na-
slonjen v klopici spokojno spi. Trdan je sé-
del k njemu, si naslonil Krištofovo glavo na
ramo, da fant ne bi omahnil. Krištof je spal
privit k Trdanu, ta pa je molil, kakor se
spodobí za moža, dokler niso zvonovi pova-
bili potoških križarjev v cerkev k zorni maši.

Po maši so odšli križarji proti Hrovači.
Tudi tam je bilo sveto opravilo. Bogarju se
je zdela vrnitev čudna in čisto drugačna ka-
kor pot tjakaj. Molil je na očetinem grobu.
Toda to pot je ostal Trdan pri njem. Začel
je moliti oče naš. Ko pa dečko ni molil za
njim, temveč je samo povešal glavo, je Ka-
menar prenehal.

Tu spodaj spi Andrej Bogar. Od njegove
smrtne rane ni videti ničesar več. Vse je
razpadlo v prah. Bol in sila sta zanj kon-
čani. Od groba je zavelo mladcu, kakor da
je stari z njim zadovoljen in da se je izka-
zal, kakor se spodobí za Bogarja. In kakor
da mu bo on, mrtvi, stal ob strani in mu
polagal na srce, kaj naj dela, zakaj zadeva
nikakor še ni pri kraju. Potem se bodo ne-
koč, po mnogih ali malo letih, vsi zopet vi-
deli tam, kamor je šel pred njimi on, stari
Bogar. Krištof je prisluhnul. Ta križ na
grobu je pripeljala mati s kolci. Bil je vi-
sok in težak. Razpadel ne bo. Noben vihar
ga ne bo podrl.

»Na noge, Krištof!«

»Rad bi še ostal.«

Zalostno je pogledal Bogar nazaj, pokro-
pil grob z žegnano vodo in šel za Trdanom.

Na poti proti šenčurju je Bogar zdaj pa
zdaj potipal torbo iz teletine in jo pobožal

ali pa se je v ljubezni oklenil očetove pesmarice. Trdanu se je zdelo čudno, kako se je spremenil Kristof. Hodil je drugače, ne kakor mladina, vihravo in burjasto, marveč oprežno, kakor da mu noga preizkuša tla, preden stopi nanje. Fant ni spraševal po tem in onem, zato tudi ni Trdan ničesar več pripovedoval. Kaj se fantalinu sanja? Če kdo ljubi starše — to seveda mora biti — pa zastran ni treba povešati nosa, je zgibal Trdan z rameni. Da je žalosten je že prav; ampak ljubi mrlič je zveličan. To naj bi pomislili ljudje! Vidijo zmeraj samo revno, trpeče telo, poveljčnega ne vidijo. Taka je. In tako neumno na to, kar je zemeljskega, navezani ne odmaknejo oči, kakor se ne odmaknejo kazalci od nočnih števil, če se ustavi ura, čeprav je že zdavnaj dan, sonce na višini in so se ptice že zbudile in so cvetlice polne vonja.

»Ki je v nebesa šel,« so vrgli glasovi tistih, ki so molili naprej, v misli Trdanu, da se je predramil. Saj, saj, taka je: v nebesa šel, in krepko je odgovoril: »Sveta Marija, Mati božja,« da mu je zazvenelo, kakor da je uslišano njegovo sanjarjenje.

Ne Bogar ne nihče drugi ni opazil, da se je kradel Kovnikar za romarji do Hrovače. Kovnikar se ni menil za rdeče in belo banderce, iskal je samo Kristofa. Imel bi ga še marsikaj povprašati, tako strašanskih in nedopovedljivih reči. Toda kako? Komaj bi našel besede. In če bi stal spet pred fantom, bi komaj vedel, kako naj začne, zakaj to mu je bilo jasno, če bi on, kovač, ne znal prav zastaviti besedo, bi moral samo tožiti samega sebe, ker, kakor je menil, ne bi bil našel zagovora. Tako se je vlekel za križi, obotavlja se in okleva. Pozneje so mu izginili izpred oči proti gorovju in kriški kovač se je vrnil domov.

»Ampak, Kristof,« se je okrenil na Rebri Fik k mladeu, »tih in pobit si postal. Sicer nisi dosti govoril tudi ne, ko smo šli sem, ampak zdaj si, kakor da hodiš daleč, skozi svoje misli in ne po lepi pokrajini. Lej doli, gore tam, roznate in kakor zvoniki vitke, to so Dolomiti.«

»Dolomiti, lepi so!«

»Priatelj, kaj boš zdaj pripovedoval doma v hiši ob jelšah in na Brezju?«

»Da pojdem spet na Križno goro,« je odvrnil fant preprosto.

»To rad verjamem,« je zaropotal Knap. »Vsak, kdor je bil le enkrat gori, je ne more pozabiti.«

Na dolgo in široko je opisoval, kako je že nad desetkrat molil pred Materjo dobre letine, pa je vsako leto bilo spet ko novo in še lepše. Zdaj da mora seveda kakor službeno z njimi, da moli naprej.

Medtem ko je Knap pripovedoval, je gledal Trdan Bogarja, ne da bi poslušal govorjenje. Opazoval ga je, ne da bi vzbujal pozornost. Da pojde spet na Križno goro, je rekel. Kako to? Po njegovih, Trdanovih, mislih mu je prvi pot ni bilo všeč. On vsaj ga ne bi več vzel v svojo skrb. Nima nobenega smisla, da se fant muči. Sicer v enem, dveh letih bo že sam tako daleč, da bo odločeval, in tedaj mu ne bo treba nobenega jerobera in pomočnika. Tedaj mora mladec sam vedeti, kaj zmore.

»Drugo leto torej kaniš spet iti na Križno goro? Sem prav slisal?«

»Prav, Kamenar. Vsako leto pojdem, dokler...«

»Hoho,« se je zasmeljal Joras, »dokler ne umrjem, hočeš reči. Človeče, sčasoma prideš že do tega, da ni samo za zabavo, temveč da je tudi križeva pot.«

»To vem, Joras! Skušil bom.«

Duhovnik je prisluhnul.

»Je kovača še srečal?« je vprašal Trdana. »Predčerašnjim je šel zraven, tako pravi.«

»Ne vem.«

Začeli so spet moliti. Do šenčurja doli ni Bogar več spregovoril. Pustili so ga v miru. Tak, kakršen je korakal, je bil videti, da ga morajo boleti noge. Na ulaški trati naj bi se sezul! Tudan ni odjenjal. Tako je šel Bogar bos. Beli prah mu je delal oblake okrog ozkih nog, od sonca ožganih. Bile so visoke in na podplatih globoko izpodrezane. Dobra sorta, ti Bogarji, je preudarjal Trdan ponosno. Bil je izmed Kamenarjevih sinov, ne najstarejši, star fant, ki je ljubil lov in planine. Ženska ni bila zanj nobena zrastla, kakor ne raste zelišče za smrt. Ajajo! Zato ne bodo izumrli Kamenarji v tristo letih ne! Kolikor stoji konj v hlevu, toliko pleše Kamenarjevih sinov na podu, da kar grmi, kadar se vrne živina s planine. Osem konj, osem sinov! Spet je pogledal skrivaj po Bogarju, ki je sin Lucije Zalarice, in stari Bogar mu je bil vedno tovariš na lovu.

Na poti domov ni mislil Kristof več na službo božjo in večerno v Strugah ne na norega struškega graščaka ali na strahove v Krvavih pečeh. Samo v cerkvi na Poljanah se je ozrl gori k svetemu Sebastijanu in več kot jasno mu je postalo mučeništvo tega nebeškega gospoda in vojščaka.

Kmalu nato so zagrmeli s Homca možnarji. Nato je zazibal veliki zvon svetega Martina romarjem prastari pozdrav naproti: Ste mi pozdravili Gospo? Bog vas sprimi, vi možje doline, Bog vas sprimi spet, komu naj bi zazvonil, če ne vam, moji najboljši!

(Dalje prihodnjič.)

PO KATOLIŠKEM, KULTURNEM IN SPORTNEM SVETU

Število katoličanov v Nemčiji. Dosedanje število katolikov v Nemčiji, ki je znašalo 21 milijonov, se je s priključitvijo Avstrije k Nemčiji povečalo na 27 milijonov.

Prihodnji mednarodni evharistični kongres v Nici. Stalni odbor za mednarodne evharistične kongrese je sklenil, da bo prihodnji mednarodni evharistični kongres v Nici 1940. leta.

Delavska predstava. Belgijski delavci v Bruxellesu so praznovali jubilej papeževe enciklike Rerum novarum z igro, pri kateri je sodelovalo 1200 igralcev.

12.000 naših deklet na Brezjah. — V nedeljo, dne 24. julija so imela na Brezjah naša slovenska dekleta svoj prvi tabor. Zopet novo zmagovalce naše slovenske katoliške, prosvete: 5000 so jih pričakovali, pa se jih je zbralo več kot še enkrat toliko, 12.000 jih je bilo; minister dr. A. Korošec, ki se je tabora tudi sam udeležil, je v svojem govoru dejal, da jih je kot listja in trave! Kar 5.300 jih je prejelo sv. obhajilo! Ta velika množica slovenskih deklet v našem katoliškem taboru nam je jamstvo, da bo slovenskega naroda bodočnost lepa, katoliška in globoko ter zanesljivo narodna!

Številke z našega mladinskega tabora, ki jih ne smemo pozabiti. — V sprevedu je bilo vseh fantov in mladcev v krojih in civilni obleki 6089, vseh deklet in mladenk v kroju in civilni obleki 3310, skupno torej 9399. Dajle je bilo 1000 rediteljev iz fantovskih vrst, ki seveda niso korakali v sprevedu samem, prav tako je bilo s samaritankami. Tako je bilo v sprevedu in v spremstvu spreveda skoro 11000 slovenskih fantov in deklet. Fantovskih krovjev je bilo v sprevedu 2000, dekletskih pa 1400. Fantje so nosili 54 zastav, v oddelku Prosvetne zveze pa jih je bilo 68. Čehi so imeli 53 zastav, Francozi 5, Poljaki 1. V sprevedu je igralo 23 godb, poleg tega pa še 2 vojaški godbi in 4 fanfare. Na stadionu je nastopalo do 10 tisoč telovadcev in telovadkinj. Dopoldne in popoldne je bilo na stadionu vsakokrat po 60.000 ljudi. Tabornih znakov je bilo prodanih nad 40.000. Vseh udeležencev na taboru je bilo 100.000. — Pred desetimi leti, ko je bila zadnja velika prirediteljska slovenskega Orla, je v sprevedu korakalo 1464 članov, 870 članic, 178 narodnih noš, 11 godb in 64 zastav. Na stadionu je takrat pri telovadbi nastopilo 1100 članov, 700 članic in 200 naraščaja, in to pred 1500 občinstva! Torej je naša organizacija kljub

sedemletnemu neprostovoljnemu počitku v desetih letih svoje število ne samo podvojila, marveč ponekod celo potrojila! Le tako naprej!!

30 letnica orlovske himne. Redko kdo še ve, kako in kje je nastala orlovska himna. Zato hočem na kratko to popisati, kajti škoda bi bilo, da bi šlo to v pozabo, in škoda bi bilo, ako bi se 30 letnice ne spomnili. Škoda, da je ne more obhajati oni odsek, ki jo je prvi imel, igral in pel!

Leta 1908. je bil ustanovljen prvi orlovski odsek v Mirnu pri Gorici na Goriškem. Ustanovitelji so bili štirje fantje: Vuk Anton, tedaj začetnik-organist-samouk in organizator, dva študenta: Rusjan Ambrozij, sedaj šolski nadzornik, Marušič Gabrijel, sedaj poštni nadkontrolor v Ljubljani, in Drevlje Ivan, sedaj kamnoseški mojster v Mozirju.

Bilo je vročega popoldneva meseca avgusta 1908., ko nas je bilo več mladeničev zbranih pri delu in pripravi za prvi orlovski nastop na Goriškem. Med nami je bil tudi pokojni Jeločnik Aleksander, ki je vadił naše mlade in prve Orla na Goriškem. Mudil se je vse velike počitnice med nami, hitro in z vso požrtvovalnostjo nas uril. Vzljubili smo ga vsi takoj in on nas. Zato nas je večkrat obiskal. Tistega popoldne prinese pismonoša velik pisemski ovitek. Ko ga odpremo, zagledamo na naslovni strani zvezka »Orlovska himna« (zložil) skomponiral Vinko Vodopivec v čast bratom mirenskim Orlom.

Zložena je bila 4 glasno za harmonij ali klavir. Neizrečeno smo bili veseli vsi zbrani, in naš mladi organist, še-le začetnik, jo je takoj poizkusil zaigrati na harmonij. Kar privzdigovalo nas je, vsi smo bili navdušeni. Kaj smo sklenili? Na našem prvem nastopu zadnjo nedeljo avgusta jo hočemo imeti in slišati. Naslednji dan se odpravimo prvi trije od gori omenjenih v Gorico h kapelniku — vojaške godbe 47. pešpolka, kjer so bili godbeniki sami Čehi. Zaprosili smo, da bi godba igrala na našem nastopu, kar je bilo tiste čase sploh v navadi, da je omenjena godba pri raznih javnih prireditvah in koncertih ter nastopih igrala. Pogodili smo se torej, da nam bodo igrali v javnem pohodu, pri sv. maši dopoldne (pri pohodu godbe na pihala in pri maši orkester) ter popoldne pri nastopu in zvečer pri koncertu. Kaj pa oomo igrali pri maši in pri nastopu, ko nimamo primer-nih skladb? Za mašo smo jim predložili knji-go Cecilijo in Brezmadežni, določili pesmi, ki so jih obljubili uglasbiti za instrumente, za

telovadni nastop — proste vaje nam je pri-
skrbel pok. Jeločnik, in obenem smo zapro-
sili, da nam instrumenti igrajo našo orlov-
sko himno, kar so prav rade volje obljubili in
tudi krasno izvršili. Ko so jo že igrali, so
nam obljubili, da jo bodo igrali tudi v spre-
vodu, kar se je takrat prvokrat tudi zgodilo,
da je vojaška godba igrala v civilnem spre-
vodu. Navdušenje je bilo nepopisno. Tiste
čase so imeli v Ljubljani še eno himno, ki pa
nam ni tako ugajala. Oprijeli smo se seda-
nje in tudi ljubljansko orlovsko vodstvo je
Vodopivčovo skladbo vzelo za oficialno or-
lovsko himno.

Telovadne prireditve. Junij in julij sta mi-
nila v znamenju velikih telovadnih prireditev.
O našem mladinskem taboru je poročilo na
drugem mestu.

Ob dvajsetletnici Češkoslovaške je bil so-
kolski zlet v Pragi. V ta namen je bil zgra-
jen Masarykov stadion, ki ima prostora na
tribunah za 230.000 gledalcev, nastopi pa la-
hko s prostimi vajami istočasno 18.000 telo-
vadcev. V težkih dneh, ki jih danes preživ-
lja Češkoslovaška, so se Čehi še prav s po-
sebno vnemo pripravili na ta nastop, na ka-
terem so pokazali veliko samozavest in od-
ločnost. Zastopniki tujih listov so občudo-
vali zlasti urejene nastope mase pri prostih
vajah. Jugoslovani so nastopili s svojo toč-
ko (istočasno člani in članice), ki so jo iz-
vajali brezhibno po motivih naših narodnih
pesmi. Veliko navdušenje je vzbudil tudi
strumen nastop naše vojske. — V zvezi s
tem zletom so bile telovadne tekme za sve-
tovno prvenstvo ob udeležbi 8 narodov. Oster
boj za prvenstvo vrst se je bil med Čehi in
švicarji. Na orodju so vodili švicarji z na-
skokom treh točk, pri l. a. pa so (zlasti pri
krogli) zastali in so se morali zadovoljiti z
drugim mestom. Tretje mesto so si s težavo
pridobili Jugoslovani pred Francozi. Slede
Poljaki, Luksemburžani, Belgijci in Bolgari.
Kot posamezniki so zasedli prvih 10 mest sa-
mi Čehi in švicarji.

Na Finskem je bila v dneh od 16. do 19.
junija t. l. velika telovadna prireditev. —
Finci, znani po vsem svetu kot dobri lahko-
atleti, so v zadnjem desetletju začeli v večji
meri gojiti tudi telovadbo. Uspeh tega dela
so pokazali na svoji telovadni prireditvi, ki
je bila v omenjenih dneh v Helsinkiju —
glavnem mestu Finske.

Poročevalec švicarskega telovadnega lista
Ernst Hirt je napisal zanimivo poročilo; med
drugim omenja:

V orodni telovadbi so Finci dosegli že veli-
ke uspehe; na orodju so naravnost nepre-
kosljivi mojstri. Širša publika ne kaže zani-
manja za orodno telovadbo — največ 200
gledalcev je prisostvovalo tekmam (primer-
jaj naš mladinski tabor!)

Proste vaje za člane so zelo preproste,
včasih okostenele. Učinkovit je bil nastop
dečkov (mladcev), 1500 po številu, s prostimi
vajami za tek.

Članice in mladenke so presenetile s svo-
jim nastopom. Po tem nastopu sodeč je žen-
ska telovadba na Finskem — vodijo jo iz-
ključno ženske — na zelo visoki stopnji.

Večerne akademije so bile važen del pri-
reditve. Na njih so posamezni sodelujoči na-
rodi (Estonci, Finci, Angleži, Italijani, Nem-
ci, Danci in Finci iz Amerike) pokazali svoj
način telovadbe. Italijani so se izkazali moj-
stre na konju, Danci v talni telovadbi, Finci
(akademiki) v skupinskih vajah. Pri žen-
ski telovadbi so vzbudile pozornost zastop-
nice Finske z gimnastičnimi vajami. Švedi-
nje s talno telovadbo, Angležinje z zabavno
gimnastiko.

Narodni plesi so bili najlepša točka pri-
reditve. Pestrost barv narodnih noš se je ču-
dovito prelivala ob enakomernem ritmu na-
rodnih plesov.

Glavni nastop, ki je bil v stadionu, zgraje-
nem za olimpijske igre, je gledalo okrog
30.000 ljudi. —

Primerjaj finsko telovadno prireditev in
naš mladinski tabor! V marsičem smo lahko
ponosni na naš uspeh!

MED SLOVENSKIMI FANTI

BEGUNJE PRI CERKNICI

† Matej Ježek, umrl 12. maja 1938.

Sredi prelepega meseca majnika, ko se vsa-
ko leto vrne v igred in se vsa narava obnovi,
ko vse vstaja v novo življenje, je Vas, nepo-
zabni gospod, poklicala božja Previdnost k
sebi, v novo, lepše življenje, kjer ni bridko-
sti ne solza, tja, kjer je večna pomlad.

Vaše življenje je bilo polno nesebičnega
dela med ljubljenimi ovčicami, ki so Vam bi-

le izročene v skrb in varstvo. Bili ste svojim
faranom ne samo dober duhovni oče, temveč
tudi požrtvovalen prosvetni in javni delavec.
Koliko truda ste žrtvovali za zgraditev le-
pega Prosvetnega doma, ki naj služi na-
šim organizacijam. Ta dom bo vedno pri-
čal o Vaši delavnosti in bo trajen spomenik
Vašega dela.

Kako ste radi zahajali med Vaše ljublje-
ne fante, med katerimi ste se tako dobro po-

čutili! Kako ste se veselili novega porasta fantovske organizacije, s kako ljubeznijo ste pospeševali njeno rast, kako vneto govorili in navduševali fante, da bi bili dobri, verni, pa tudi zavedni in značajni fantje.

O, prosite za nas tam gori pri Bogu, da bo Vaše seme, ki ste ga v naša srca vsejali, vzraslo in obrodilo, da bomo hodili po Vaših stopinjah in slednjič prišli za Vami v našo pravo domovino, v nebesa.

G. župnik Matej Ježek se je rodil v Garmelnjih na Gorenjskem. Po končani gimnaziji je vstopil v semenišče in postal duhovnik. Po nekaj letih kaplanske službe je 1. 1914. prišel v Begunje in je kot župnik plodonosno deloval 24 let v službi Boga in ljudstva. Sredi dela in novih načrtov ga je doletela smrt v ljubljanski bolnišnici.

Na svidenje nad zvezdami! Z Bogom, nepozabni gospod!

Fantovski odsek v Radovljici.

Sredi vnetih priprav za mednarodni tabor je zadela naš fantovski odsek težka žalost: na potu v prosvetni dom k telovadbi se je zgrudil Jaka Vovk, eden najagilnejših članov našega odseka. Bil je med najmlajšimi člani odseka — ni še dopolnil 18 let — pa je delal za razvoj odseka z vsem ognjem svoje mlade duše. Prav posebno je pokazal svoje požrtvovalno navdušenje ob agitaciji za mednarodni mladinski tabor; mnogim je z agitacijo pripomogel, da so bili deležni veselja naših velikih dni. Njemu to veselje ni bilo dano — s tabornim znakom na prsih je odšel mlad v večno mladost. Ker je bil poklican sredi dela za veliki fantovski praznik, smo fantje še posebej vse storili, da bi bila njegova zadnja pot čim lepša, da bi čim jasneje pokazala, kako drag nam je bil rajni.

Ko je oblečen v fantovski krog ležal na mrtvaškem odru, smo ga fantje počastili s častno stražo. Na pogreb je prihitel duhovni vodja ZFO, gospod kanonik dr. Žerjav; okoliški odseki pa so poslali zastopstva fantov v krogih z zastavami; sorodniki, prijatelji, fantje in dekleta so zasuli njegov grob z vencami in šopki; gospod kanonik dr. Žerjav in zastopnik Triglavskega fantovskega okrožja pa sta se ob grobu poslovila z lepima govoroma. Naj bo vsem, posebej pa še gospodu kanoniku, izrečena na tem mestu iskrena zahvala v imenu domačih in v imenu radovljiskega fantovskega odseka.

Vsi, posebno pa njegovi prijatelji v fantovskem odseku, bomo ohranili pokojnemu svetel spomin, kakor je bil svetel in čist njegov fantovski značaj. Naj živi v Bogu in večni mladosti!

Fantovski odsek v Hočah.

Sedaj je pa že čas, da se tudi mi iz Hoč oglasimo. Ustanovni občni zbor smo imeli dne 5. septembra 1937. Delamo z dušo in srcem za našo slovensko in katoliško idejo. Na praznik sv. Jožefa smo imeli skupno z dekliškim krožkom telovadno akademijo. Članj so nastopili z dvema skupinskima vajama in s simbolično vajo: »Oj Doberdob«, članice pa s simbolično vajo: »Za Materjo«. Nastopil je naš najmlajši naraščaj z vajo: »Mladi vojaki«. Akademija je uspešno v veliko zadovoljstvo vsega občinstva.

Kroje ima pri nas sedem fantov. Največ zaslug za to ima naš načelnik Frangež, ki je dal našim fantom brezobrestno posojilo za nabavo krojev.

Imeli smo okrožni tabor dne 12. junija v Kamnici, ki je bil priprava za mladinski tabor v Ljubljani.

Veliko dela je, a zato bo tudi naše veselje večje, ko bomo videli, da je naše delo rodilo uspeh. Bog živi! Dular Franjo

Radeče pri Zidanem mostu. Prosvetni tabor 24. julija 1938.

Približal se je večer, ko je Stari grad, ki je že od kresnega večera sem samotno bedel, na mah oživel. Kres, ki je čarobno osvetil z davno zgodovino preživele razvaline, je naznanjal veliki dogodek: slovenska katoliška mladina je v najsevernejšem predelu Dolenjske nestrpno pričakovala dne, ko bo pokazala uspehe in sadove katoliške in slovenske vzgoje.

Mesto Radeče se je prebudilo v novem svetu: državne zastave, okna polna svežedišček, cvetja, svečano razpoloženje, radostno vzklikanje: »Bog živi«, so bili prvi dokazi, da bo prosvetni tabor dosegel svoj namen.

Od blizu in daleč so prihitali k nam številni gostje, katere je radeška mladina sprejela z vzorno slovansko gostoljubnostjo, ki je doživela višek pri sprejemanju g. ministra dr. Kreka. V imenu prosvetnih društev ga je pozdravil br. Simončič Štefan, a sestra Musar Jožica mu je poklonila lep šopek. Raz-

vil se je spreved po mestu, kakršnega Radeče še niso videle. Konjeniku v kroju z državno zastavo je sledilo še 11 konjenikov v narodnih nošah, 70 kolesarjev in kolesaric, 117 članov v krojih, 75 članic v krojih, mladci, mladenke in gojenke v krojih, narodne noše, častno zastopstvo in številni civilisti. Udeleženci spreveda in občinstvo, ki je prisostvovalo v špalirju, je navdušeno izražalo svoja domovinska čustva.

Na lepem prostoru sredi mesta se je začel ljudski tabor s sv. mašo, ki jo je bral g. dr. Hanželič iz Celja. Po sv. maši je predsednik prireditvenega odbora g. dr. Peter Jerbek pozdravil g. ministra in druge odličnike, nato pa še ostalo občinstvo. V zelo lepem govoru je predvsem poudaril neomajno, požrtvovalno zaupanje v Boga, domovino in narod. Prebral je vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. kr. Vis. knezu Pavlu, ter iskrene pozdrave dr. Stojadinoviču, dr. Natlačenu in škofu dr. Rožmanu. Mogočnih vzklikov kar ni hotelo biti konca! Za tem je g. prof. Mirko Bitenc v izklesanem govoru podal ona zvišena načela, ki so svetli mejniki naše organizacije.

Tritisočglava množica, ki je pazno sledila izvajanjem govornikov, je navdušeno zaorila, ko je začel govoriti g. dr. Krek. G. minister nam je najprej izročil pozdrave našega voditelja dr. Korošca, nato pa je ves v ognju podajal tehtne misli, namenjene na grde obrekovalce veličastnega mladinskega tabora v Ljubljani. Dejal je med drugim: »V Ljubljani

nas je videla vsa Slovenija, vsa država in tujina. Ljubljanski tabor je dokazal, da je velikansko število mladine v naši prosveti. Kdor želi graditi nacionalno čast, se mora poslužiti mladega rodu, ki je ves v naših vrstah. Slovenska katoliška mladina se je utrdila kot najvažnejši in najbistvenejši državotvorni in nacionalni činitelj tako, da tudi v ti smeri klevete nič več ne morejo blizu.« — Dalje je g. minister poudarjal, da je kleveta, češ da je bil tabor organiziran z denarjem iz vatikana in Beograda, da je to najgrša žalitev samozavestnih naših staršev, ki so si vse leto od ust pritrgovali, da so mogli sinu ali hčeri kupiti kroj za v Ljubljano; to je žalitev naše mladine, ki je tako težko prislužene prejemke shranjevala iz čistega idealizma.

Navdušenja, vzklikanja in ploskanja med govorom in po njem ni moči popisati. Narod je čutil, da je g. minister govoril njegove misli.

Po večernicah je bil telovadni nastop, ki se ga je udeležilo 642 telovadcev in telovadkinj. Vse točke so se izvedle brezhibno.

Slovenska pesem je zadonela v mogočnem, slavnostnem akordu velike ljubezni do vsega, kar je sveto naši duši in našim načelom. In ko je zvonček naznanil lepi, mirni dolini avemarjo, je že ves taborni prostor počival. Tiho pa so uživali mnogi, ki so bili priče velikega dogodka v velikem času. Glas zvončka je umiral, a v naših srcih se je porojevalo novo življenje, ki bo venomer raslo v krepljivi misli: Bog živi!

Predsednik.

NOVE KNJIGE

Legenda o Mariji in pastirici Uršiki. Spisal dr. Joža Lovrenčič. Misijonska tiskarna Groblje, Domžale. — Za praznovanje štiristoletnice božje poti na Sveti gori pri Gorici je Joža Lovrenčič spesnil legendo o postanku te božje poti. Spev obsega štiri dele. V prvem opisuje pesnik, kako se je Marija prikazala Uršiki Ferligojki, ki je takrat živel v Grgarju pod Skalnico (Skalnica je današnja Sveta gora), in ji naročila v slovenskem jeziku, naj na Skalnici sezidajo Marijin dom. V drugem spevu opeva pesnik, kako se je Uršika trudila, da bi ustregla Marijini želji, toda oblastva so jo zaprla v ječo, odkoder pa jo je Marija trikrat čudežno rešila. V tretjem spevu omenja pesnik nova čudežna znamenja, ki so končno vendarle prepričala vse okoličane, da je imela Uršika prav. Sezidali so cerkev in tako je nastala božja pot na Sveti gori pri Gorici, kamor je v četrtem spevu poromala v svoji zadnji uri ustanoviteljica Uršika. — Pesnik Joža Lovrenčič nam je s tem delom spesnil prelepo

ajtiloško legendo o postanku te znamenite božje poti. Spesnil jo je po narodnem izročilu, ki ga je preliel v slovenski narodni verz, štiristopni jamb, in v povsem narodno obliko. Zaradi tega narodnega verza je moral pesnik napisati nekaj prisiljenih besednih poudarkov, izmed katerih so nekateri sicer na Primorskem pravilni. — Knjižica stane broširana 6.— din, vezana 10.— din. Naroča se v Misijonski tiskarni v Grobljah, dobi se pa tudi v vseh knjigarnah.

Puščava bo cvetela... Spisal Albert Besières, prevedel dr. J. Ž. Misijonska knjižnica 9. zvezek. Groblje 1938. — Roman Puščava bo cvetela je delo, ki spada v misijonsko poslanstvo katoliške cerkve. Pisatelj nam v njem popisuje življenje katoličanov na severnem robu Afrike, na ozemlju torej, ki je bilo najprej pod Feničani, Grki in Rimljani pogansko, nato nekako od drugega pa do sedmega stoletja po Kristusu krščansko, vse od tedaj pa mohamedansko. Glavna junaka v romanu sta katoličan Avguštin in moha-

medanska Fatma, ki tudi postane katoličanka. Oba sta že zaročena, toda nenadoma začutita v sebi božji klic, naj žrtvujeta svojo telesno ljubezen in zakon ljubezni do Boga in do bližnjega. Zato se ločita, oba postane misijonarja. Avguštin postane vnet katoliški duhovnik in misijonar po zgledu svetega Avgustina, svetega Ciprijana in drugih mučencev in svetnikov, ki so bili doma prav tu v severni Afriki, Fatma pa gre za zgledom svete Monike in postane usmiljena sestra. Pisatelj nam v romanu hoče predvsem pokazati, kakšna nesreča sta za človeštvo poganstvo in mohamedanstvo, a kako veliko srečo je vsem prineslo katoličanstvo, zlasti orientalski ženi. Zmago krščanstva nad mohamedanstvom pisatelj nazorno pokaže v romanu s tem, da Avguštin premaga svojega

nasprotnika in zastopnika mohamedanstva, Hasana — in ga vrže v prepad. To zmago krščanstva v Afriki pomembno naznanja tudi naslov romana Puščava bo cvetela, saj pravi pisatelj: »Dežela svetnikov, ki je sedaj opustošena, bo znova zacvetela, če hočeta (Avguštin in Fatma) iti v razore in sejati...« In res, ob koncu že vidimo, kako zmaga krščanstvo na eni strani, na drugi pa mohamedanstvo prehaja iz stare krive vere v sodobno krivo vero — v komunizem. Roman je pisan v prvi osebi v obliki dnevnika, ki ga je pisal glavni junak Avguštin. Prevod se prav lepo čita, le nekaj ločil in poudarkov je napačnih. — Knjiga stane 10.— din, oziroma 15.— din. Naroča se v Misijonski tiskarni v Grobljah, dobi pa se tudi po knjigarnah. Knjigi fantom toplo priporočamo.

UREDNIKOVI POMENKI

F. Z. v Novi Štifti. — Prejel sem vse Tvoje štiri prispevke. Hvala zanje. V splošnem sem jih vesel, a vsi ne bodo za objavo. Tako se mi zdi, da še zmerom premalo upoštevaš moje nasvete v prejšnjih Kresovih številkah, da se namreč moraš varovati prevelike sentimentalnosti in romantike in rajši pogled svetu iskreno in jasno in stvarno v obraz. Iz teh vzrokov sem moral popolnoma odkloniti Tvojo črtico Senca. Med fabulo in naslovom namreč v nji ni prav nobene zveze, stvar sama je povsem nezaokrožena. Le preveč v nji opisuješ, namesto da bi močno in z vso silo zagrabil misel, ki se Ti pojavi in ki jo želiš vliči v črtico ali povest. Zato manjka v Tvojih povestih (n. pr. v Pomaranči!) razgibanih in močnih dejanj, ki jih potem nadomestijo sicer globoke, a vendar presentimentalne in solzave misli. Nekaj boljše je slika šel je sin za očetom, dasi je tudi predolga. Skrajšana bo morda le primerna za objavo ob kaki priliki, ko bomo kaj več pisali proti alkoholizmu. Najbolj se Ti je pa posrečila črtica Gosli, ker je kratka in živa. Pride ob prvi priliki na vrsto. Le kmalu se še kaj oglasi in ravnaj se po gornjih nasvetih!

V. M. — Dolenja vas. — Prav lepa hvala za poslano pesmico. Prav lepe in tudi dobre so, samo tu in tam so verzi preveč po župančiču ali pa po Jenku zapeti. Le kar marljivo pojdi po začeti poti, da se boš čimprej osamosvojil in nam tako kaj novega zapeel. Vse poslano pesmi bodo prišle v Kresu na vrsto, pa kmalu še novih pošlji!

P. F. v Ljubljani. — Prejel sem Tvojih šest pesmi. Zelo se jim pozna še, da so začetrniške, po motivih že precej obrabljene, v ritmu in stihu pa le malce preveč odvisne od Vodnika in od naše narodne pesmi. Pa vse

preveč se vidi, kako še iščeš rim. Misel lepo zastaviš, a ob koncu pozabiš na lepoto, ki mora biti v vsaki pesmi. Morda bom kljub temu katero objavil, še bolje pa bo, če mi pošleš kaj novih — boljših!

S. J. v Mariboru. — Hvala Ti za pismo in poslano pesmi. Sedaj vsaj vem, s kom imam opravka. Ob koncu Slovenskih goric, tam iz Prekije si doma. Glej, v kako lep kos slovenske zemlje Te je posadil Bog. In če slutiš, da Te je izbral tudi za pesnika, kaj potem hodiš po motive Bog ve kam, ko pa jih imaš v svoji ožji domovini, v sami Prekiji več kot dovolj! Opevaj ta prelep košček naše slovenske zemlje, rasti iz nje in piši zopet zanj! — Prav sodiš že sam, da poslano pesmi po večini niso še zrele za list, razen Domo-tožja. Prav v nji namreč tako pristrčno hrepeniš po svoji rojstni zemlji in zato se Ti je tako lepo posrečila. Ob prvi priliki jo objavim. Od vseh drugih pa je nekaj vredna edino še Zvečer, ki je prav lepa impresija, le da enotnost pesmi kvariš z nepotrebnim dolgovoznim razmišljanjem. Čim čistejša je impresija, tem lepša in tem bolj čista pesem je. Največ pa grešiš proti lepi pesmi, ker premalo pažiš na zunanjo obliko, na izrazno stran. Lepa misel mora imeti tudi lepo obleko. Kmalu se spet oglasi in spiši kaj boljšega!

Fantomskemu odseku pri Sv. Pavlu pri Preboldu. — Pismo Vašega predsednika iz bolnice sem prejel prepozno, sedaj je pa zastarelo. — Vse odseke ponovno prosim, da mi pravočasno pošiljajo dopise, vsaj do prvega prejšnjega meseca. Pa nekam zaspali ste zopet! Kje so poročila o poletnih telovadnih nastopih?! Saj vendar vsi odseki tako marljivo delajo, da bi bilo čudno, če bi se vse to kar zgubilo, ne da bi bilo tiskano v Kresu, ki je prav Vaš fantovski list!

F. J.

Anže je sedel tam, kot bi zvoki pesmi iz globine prepada prihajali do njegovih ušes. Šel je do Matevža. »Imaš še mater?« je vprašal. — »Nak.« — »Pa očeta?« — »Oh, tudi ne; nimam očeta.« — »Je že dolgo, kar ste umrli?« — »Oh, že; že jako dolgo.« — »Potem nemara nimaš dosti takih, ki bi te radi videli?« — »Oh, ne; ne dosti.« — »Imaš tukaj koga?« — »Nak, tu-lè ne.« — »Pa v svoji rojstni vasi?« — »Oh, ne; tudi tam ne.« — »Kaj nimaš potem sploh nikogar, ki bi te rad imel?« — »Oh, ne; sploh nikogar.«

Ko je Anže šel od njega, je imel svojo mater tako rad, da mu je hotelo srce kar v poskok in bilo mu je, kot da ga ožarja svojstven svit. Oče nebeški, si je mislil, ti si mi jo dal in z njo tako neizrekljivo mnogo ljubezni, jaz pa jo sujem od sebe, — in ko bi jo kdaj spet hotel imeti, tedaj je morda ni več! Hotel je k njej, čeprav samo toliko, da bi jo videl. Toda med potjo ga je nenadoma prešinila misel: »Ker jo kar nič nimaš za mar, jo boš morda za kazen kmalu izgubil!« — Na mestu je obstal. »Moj Bog, kaj bo potem z menoj!«

Bilo mu je, kot bi se doma pravkar pripečila nesreča; v velikih skokih je tekel domov, mrzel pót mu je stal na obrazu in noge skoraj niso čutile tál. Odpahnil je vrata v vežo; toda notri ga je takoj objelo čuvstvo, da mir in pokoj počivata v zraku. Tiho je odprl vrata v hišo. Mati je bila pravkar legla, mesečina ji je padala ravno na obraz, ležala je in spala kot otrok.

Šesto poglavje.

Nekaj dni nato sta se mati in sin, ki sta v zadnjem času pogosteje občevala med seboj, odločila, da se udeležita svatbe pri nekih sorodnikih v dolini. Mati že od svoje poroke ni bila na nobeni svečanosti.

Tamkajšnje ljudi sta oba poznala skoraj samo po imenu in Anžetu se je kaj čudno zdelo, da so ga sledili z očmi vsi, kamorkoli je šel in kjer se je mudil.

Ob neki priliki je v veži nekdo izrekel o njem opazko; Anže sicer ni mogel priseči, da je res, bil pa je prepričan, da je bila opazka v resnici izrečena in slednja kapljica krvi mu je šinila v glavo, če je pomislil na to.

Moškemu, ki je tisto dejal, je Anže zdaj neprestano sledil in ga opazoval; slednjič je sedel poleg njega. Ko pa je stopil k mizi, se mu je zazdelo, da so obrnili pogovor na drugo stvar.

»No, zdaj vam bom pa povedal neko zgodbo, ki kaže, da nič ni tako skrito, da vendar ne postalo bi očito,« je dejal moški in Anže je imel vtisk, kot da meri nanj. Bil je to mož grde zunanosti s tenkimi, rdečimi lasmi in velikim, okroglim čelom, pod katerim je ležalo par čisto majhnih oči in majhen, grbast

nos. Usta s šobastimi, bledimi ustnicami so bila zelo velika. Če se je smejal, sta se mu videla ob venca zob. Roke so mu počivale na mizi; bile so zelo okorne in štoraste, a prsti so bili drobni. Ostro je pogledaval okrog sebe in hitro govoril, čeprav z naporom. Ljudje so mu rekali »Čeljutsnik« in Anže je vedel, da je krojač Matic v nekdanih dneh izvojeval napram njemu marsikakšen trd boj.

»Ja, ja, dosti je greha na tem svetu; morda nam sedi bliže, kot si sami mislimo —. Pa vseeno; zdaj vam bom povedal o pravem škandalu. Starejši med nami se morda še spominjate Anžola, Domina Anžola. »Se bomo že še videli,« je imel navado reči; to je njegov prigovor; zakaj če je sklenil kupčijo — kako ti je to znal kupčevati ta človek! — je vrgel torbico čez rame in dejal: »Se bomo že še videli!« Iz hudiča človek, človek, da zlepa ne takega, uren človek je bil ta Anžol, Domin Anžol!

No, prav; ta je nekoč naredil kupčijo s tistim dolgim Zaspanetom. Ta dolgi Zaspanè — saj ste ga poznali? — velik je bil pa Zaspanè povrh, ta, pravim, se je zagledal v nekega vranje črnega konja, ki ga je znal Domin tako razživeti, da je skakal kot kobilca. In prej kot je ta Zaspanè sam vedel, je osel neumni dal pet »sejmačev« za kljusè! Zdaj pa lepo v koleselj, kot je bil dolg, da se bo s to mrho za pet »sejmačev« peljal kot baron; čeprav pa je še tako tepel in klet, da so se po borjaču dvigali celi oblaki prahu, konj je meni nič, tebi nič dirjal od vrat do vrat, od stene do stene, zakaj bil je slep kot noč.

Od tedaj sta si bila ta dva zmerom v laseh radi konja kot dva stekla psa. Zaspanè je hotel denar nazaj, dobil ni pa seveda tudi dveh kovačev ne. Domin je možakarja tako premlatil, da so kar zaplate letele od njega. »Se bomo že še videli!« je dejal Domin. — Iz hudiča človek, človek, da zlepa ne takega, uren človek je bil ta Anžol, Domin Anžol!

Kljub temu je preteklo nekaj let, da ga ni bilo kar nič na spregled.

Čez kakšnih deset let ali kaj pa so ga s prižnice pozvali, da se vrne, zakaj dobiti da bi moral gromozansko veliko dediščino. Dolgi Zaspanè je to tudi slišal in dejal: »Saj sem vedel, da bo denar prišel za njim, ne ljudje.«

Zdaj se je grzno dosti govorilo in sanjalo o Anžetu, dokler se ni razvedelo, da so ga nazadnje videli tostran in ne onstran hribov. Saj se še spomnite poti čez Lužarje, stare poti čez Lužarje?

Čez nekaj časa pa se je dolgi Zaspanè povzpел do velike moči in ugleda; njegov grunt je bil kaj trden in premožen je jako veliko.

(Dalje prih.)

Svečanost v Sahari. V El-Golea oazi v Sahari je bila pred kratkim slovesno posvečena nova in obenem prva katoliška cerkev v ti največji puščavi na svetu. Cerkev so sezidali na grobu duhovnika in mučenika de Foucaulda, ki so ga ubili Arabci.

Največji kip. Dosedaj je bil največji kip na svetu Kristusov kip v gorah Andih v Južni Ameriki, ki je visok 30 metrov. Sedaj pa delajo v Mas-Rillieru pri Lionu na Francoskem še za 1 in pol metra višji kip prečiste Device, ki je težak 440.000 kg.

Komunizem na Kitajskem. Dopisnik zagrebške Hrvatske Straže je imel ob priliki mednarodnega evharističnega kongresa v Budimpešti daljši razgovor z mons. dr. Yu-Pi-

nom, nadškofom iz Nankinga in apostolskim vikarjem vse Kitajske. Ta odlični kitajski škof je med drugim povedal tudi to, da je povsem neresnično, kar nekateri govore o Kitajski, da je namreč komunistična. To so samo metode imperialističnih držav, je rekel škof, da razglase za komunističnega tisti narod, ki ga hočejo podjarmiti. Nankinški škof je mnenja, da boj kitajskega naroda prav za prav ni nič drugega kakor boj za krščansko civilizacijo na svetu. To civilizacijo bi namreč Japonci prav resno ogražali, če bi se jim posrečilo, da osvoje Kitajsko. Sicer pa se škof nada, da bo Japonce v njihovem boju s Kitajsko, ki traja že nad leto dni, zadela ista usoda, kot je zadela Napoleona, ko je navallil na Rusijo.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z neom. z. - Ljubljana, Miklošičeva c. 6,
(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas
razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%.

Domača slovenska zavarovalnica je **VZAJEMNA ZAVAROVALNICA** v Ljubljani

v last. palači ob Miklošičevi in Masarykovi c.
Telefon 25-21 in 25-22.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA:

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in vseh župnijah v Sloveniji. Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.